

Stora Enso Osavuositiedot

Tammikuu–syyskuu 2018

Q3

Kannattava kasvu jatkui kolmannella neljänneksellä

Q3/2018 (verrattuna Q3/2017)

- Liikevaihto kasvoi 3,0 % 2 585 (2 509) milj. euroon. Tämä oli jo seitsemäs peräkkäinen vuosineljännes, jolloin liikevaihto kasvoi. Kasvu johtui pääasiassa suotuisista hinnoista ja myynnin jakauman aktiivisesta hallinnasta. Liikevaihto ilman aiemmin myytyä Puumerkkiä kasvoi 4,7 %.
- Operatiivinen liiketulos kasvoi 23,4 % 358 (290) milj. euroon. Kasvu johtui suotuisista hinnoista ja myynnin jakauman aktiivisesta hallinnasta. Operatiivinen liiketulosprosentti oli 13,8 % (11,6 %).
- Tulos/osake (EPS) kasvoi 12,9 % 0,27 (0,24) euroon ja tulos/osake ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli 0,31 (0,27) euroa.
- Vahva liiketoiminnan rahavirta oli 457 (430) milj. euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli 319 (283) milj. euroa.
- Taseen vahvistuminen jatkui, ja nettovelka pieneni 304 milj. euroa. Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan koheni merkittävästi ja oli 1,1 (1,6).
- Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (operatiivinen ROCE) oli 16,7 % (13,9 %). Tämä oli viides peräkkäinen vuosineljännes, jolloin päästiin selkeästi yli 13 % tavoitetason.

Q1–Q3/2018 (verrattuna Q1–Q3/2017)

- Liikevaihto kasvoi 3,9 % ja oli 7 828 (7 534) milj. euroa. Liikevaihto ilman aiemmin myytyä Puumerkkiä kasvoi 5,4 %.
- Operatiivinen liiketulos kasvoi 45,6 % 1 054 (724) milj. euroon. Kasvu johtui suotuisista hinnoista ja myynnin jakauman aktiivisesta hallinnasta.

Muutoskehitys Q3/2018

- Stora Enso tekee kannattavuusselvitystä sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA), joissa arvioidaan mahdollisuutta muuntaa Oulun paperitehdas pakkauskartonkitehtaaksi.
- Investointi uuteen ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavaan tuotantoyksikköön Gruvöniin sahalla etenee suunnitellusti. Tuotanto on määrä aloittaa vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä.
- Stora Enso rakentaa Ruotsiin biokomposiittien osaamiskeskusta.
- Stora Enso ja TRÅ Group allekirjoittivat sopimuksen puurakentamiseen suunnattujen innovatiivisten digitaalisten palveluiden kehittämisestä.

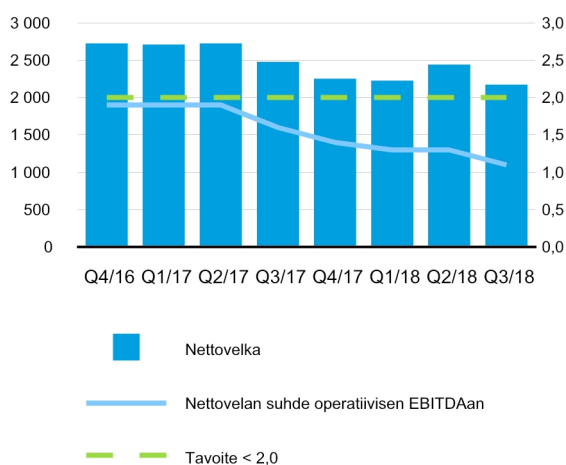
Näkymät

Vuoden 2018 viimeisen neljänneksen liikevaihdon arvioidaan olevan hieman korkeampi kuin vuoden 2018 kolmannen neljänneksen 2 585 milj. euroa. Operatiivisen liiketuloksen odotetaan pysyvän samalla tasolla tai olevan jonkin verran pienempi kuin vuoden 2018 kolmannen neljänneksen 358 milj. euroa.

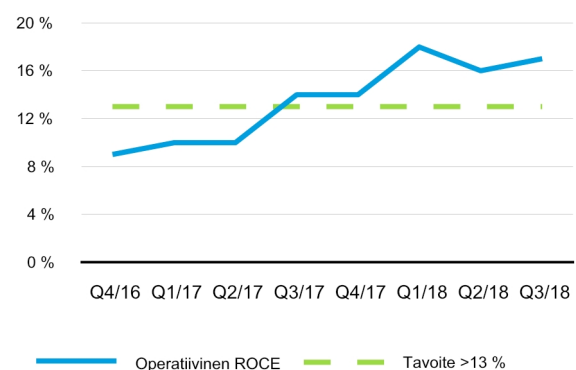
Ruotsin Nymöllassa sijaitsevan päällystämätöntä hienopaperia valmistavan tehtaan tuotantorajoituksilla arvioidaan olevan 10 milj. euron negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen viimeisellä neljänneksellä. Tuotantorajoitukset johtuvat siitä, että läheisen järven vedenpinta on liian matalalla. Järvestä johdetaan vettä tehtaan toimintoihin. Vuotuisten huoltoseisokkien vaikutuksen viimeisellä neljänneksellä arvioidaan olevan samalla tasolla kuin vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä. Nämä vaikutukset sisältyvät edellä esitettyihin näkymiin.

Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan

Milj. euroa

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)

Tunnusluvut

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	Muutos % Q1-Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	2 585	2 509	3,0 %	2 664	-3,0 %	7 828	7 534	3,9 %	10 045
Operatiivinen EBITDA ¹	502	432	16,3 %	466	7,8 %	1 472	1 160	26,9 %	1 587
Operatiivinen EBITDA, % ¹	19,4 %	17,2 %		17,5 %		18,8 %	15,4 %		15,8 %
Operatiivinen liiketulos	358	290	23,4 %	327	9,4 %	1 054	724	45,6 %	1 004
Operatiivinen liiketulos, %	13,8 %	11,6 %		12,3 %		13,5 %	9,6 %		10,0 %
Liiketulos (IFRS)	363	270	34,3 %	317	14,3 %	1 034	668	54,8 %	904
Tulos ennen veroja ja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	305	244	25,0 %	285	7,0 %	923	588	56,9 %	826
Tulos ennen veroja	305	224	36,1 %	257	18,6 %	895	533	67,9 %	742
Katsauskauden tulos	204	191	6,7 %	213	-4,3 %	690	441	56,4 %	614
Investoinnit	129	149	-13,6 %	126	2,3 %	337	373	-9,7 %	640
Investoinnit ilman lisäyksiä biologisiin hyödykkeisiin	109	127	-14,4 %	103	5,3 %	276	309	-10,7 %	560
Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	122	124	-1,6 %	122	0,0 %	365	382	-4,5 %	507
Korolliset nettovelat	2 172	2 476	-12,3 %	2 442	-11,1 %	2 172	2 476	-12,3 %	2 253
Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	16,7 %	13,9 %		15,5 %		16,6 %	11,4 %		11,9 %
Tulos/osake (EPS) ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, euroa	0,31	0,27	13,3 %	0,31	-2,2 %	0,97	0,63	53,8 %	0,89
Tulos/osake, euroa	0,27	0,24	12,9 %	0,28	-2,5 %	0,90	0,57	57,7 %	0,79
Oman pääoman tuotto (ROE)	13,0 %	13,3 %		13,9 %		14,7 %	10,0 %		10,3 %
Nettovelkaantumisaste	0,34	0,43		0,40		0,34	0,43		0,38
Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan ¹	1,1	1,6		1,3		1,1	1,6		1,4
Kiinteät kustannukset/liikevaihto	23,3 %	23,8 %		23,5 %		23,2 %	24,5 %		25,1 %
Oma pääoma/osake, euroa	8,16	7,35	11,0 %	7,66	6,5 %	8,16	7,35	11,0 %	7,62
Henkilöstö keskimäärin	26 545	27 001	-1,7 %	26 155	1,5 %	26 059	26 371	-1,2 %	20 206
Työtaturmat (TRI), taajuus ^{2,3}	5,0	7,5	-33,3 %	5,0	0,0 %	5,3	7,5	-29,3 %	7,4

Operatiiviset tunnusluvut, vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja ei-IFRS-tunnusluvut: Tämän raportin lopussa on lisätietoa Stora Enson ei-IFRS-tunnusluvuista sekä tunnuslukujen laskennasta. Ks. myös kappale *Ei-IFRS-tunnusluvut* Taloudelliset tiedot -osion alusta.

TRI (Total recordable incidents) -taajuus = Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

¹ Q1–Q3/2017 luvut oikaistu konsernin operatiivisen EBITDAn määritelmän muuttamisen johdosta; nykyään summaan sisältyy myös osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen EBITDA. Ks. kappale *Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä* Taloudelliset tiedot -osion alussa.

² Stora Enson työntekijöiden osalta. Tammikuusta 2018 lähtien Stora Enson yhteisiä toimintoja Veracelia ja Montes del Plataa tarkastellaan osana konsernin työturvallisuuslukuja. Vuoden 2017 luvut oikaistu vastaavasti vertailukelpoisuuden vuoksi.

³ Q2/18 laskettu uudelleen vuoden 2018 toisen neljänneksen osavuosisikatsauksen jälkeen saadun tiedon vuoksi.

Toimitukset ja tuotanto

	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	Muutos % Q1-Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Kuluttajapakkauskartongin toimitukset, 1 000 tonnia	727	718	1,2 %	763	-4,8 %	2 213	2 104	5,2 %	2 816
Kuluttajapakkauskartongin tuotanto, 1 000 tonnia	730	730	0,1 %	729	0,2 %	2 228	2 137	4,3 %	2 871
Aaltopahvin raaka-aineen ulkoiset toimitukset, 1 000 tonnia	272	256	6,1 %	242	12,2 %	771	749	3,0 %	1 023
Aaltopahvin raaka-aineen tuotanto, 1 000 tonnia	345	342	1,0 %	301	14,9 %	981	994	-1,3 %	1 333
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	260	282	-7,8 %	260	0,1 %	783	824	-5,0 %	1 103
Markkinaselun ulkoiset toimitukset, 1 000 tonnia	476	552	-13,7 %	511	-6,7 %	1 484	1 609	-7,7 %	2 135
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	1 242	1 207	2,9 %	1 332	-6,7 %	3 810	3 789	0,5 %	5 097
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	1 161	1 177	-1,3 %	1 137	2,1 %	3 470	3 567	-2,7 %	4 713
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	1 216	1 152	5,5 %	1 151	5,6 %	3 545	3 513	0,9 %	4 672

Toimitusjohtajan kommentti

"Liikevaihtomme on nyt kasvanut seitsemän peräkkäisen vuosineljänneksen ajan. Jatkamme kestävän ja kannattavan kasvun uralla. Liikevaihtomme parani 3 %, tai lähes 5 %, jos luvuista jätetään pois aiemmin myyty Puumerkki. Työmme tulokset ovat nähtävissä hinnoittelussa ja korkeamman jalostusarvon tuotteiden suurempina myyntimäärinä. Consumer Board -divisioonan haasteista huolimatta saavutimme 23 % kasvun operatiivisessa liiketuloksessa ja operatiivinen liikeulosprosenttimme oli melkein 14 %. Tämä osoittaa hyvin, että yhtiön monipuolisuus on vahvuus. Kaiken kaikkiaan operatiivisen liiketuloksemme odotetaan olevan selvästi parempi vuonna 2018 kuin vuonna 2017.

Consumer Board-, Packaging Solutions-, Biomaterials- ja Paper-divisioonien liikevaihdot kasvoivat. Packaging Solutions- ja Biomaterials-divisioonat saavuttivat kaikkien aikojen parhaan operatiivisen liiketuloksensa. Wood Products -divisioona saavutti ennätyskorkean kolmannen neljänneksen operatiivisen liiketuloksen. Paper-divisioona erottui neljänneksellä vahvan liikevaihdon kasvun, vakaan kannattavuuden ja rahavirran ansiosta.

Jatkamme taseemme vahvistamista, ja nettovelan suhde EBITDAan laski 1,6:sta 1,1:een. Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto ylittää selkeästi strategisen tavoitteemme viidentenä peräkkäisenä neljänneksenä. Suuntamme on siis oikea.

Muutoksemme on edelleen nopeaa. Investointi uuteen ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavaan tuotantoyksikköön Gruvönin sahalla etenee aikataulussa. Investoimme myös uuteen biokomposiittien osaamiskeskukseen nopeuttaaksemme fossiilisten muovien korvaamista uusiutuvilla materiaaleilla.

Lopuksi haluan korostaa kolmea seikkaa:

Meidät on palkittu vuoden 2018 startup-ystävällisimpänä yrityksenä Suomessa. Hiljattain solmimamme sopimus TRÅ Groupin kanssa on esimerkki työstämme startup-yritysten kanssa. TRÅ Group on ollut osa Accelerator-ohjelmaamme. Yhteinen tavoitteemme on rakentamisen tehokkuuden parantaminen ja digitalisaation lisääminen rakennusteollisuudessa. Jatkamme myös yhteistyötämme Sulapacin kanssa tavoitteenamme korvata nestepakkausten uusiutumattomat osat uusiutuvilla materiaaleilla. Uudet tuotteet on määrä lanseerata vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen lopussa.

Olemme 3 000 pörssiyhtiöstä ensimmäinen Suomessa ja kahdestoista maailmanlaajuisesti sukupuolten välisessä tasa-arvossa. Rankinglistaa ylläpitää Equileap-organisaatio, joka kerää ja tarjoaa tietoa sukupuolten välisestä tasa-arvosta yrityssectorilla.

Kolmas mainitsemisen arvoinen seikka on se, että toimitamme materiaalin maailman suurimpaan esivalmistetuista puuelementeistä rakennettavaan toimistotaloon, joka on rakenteilla Australian Brisbanessa. Kokonaisuudessaan rakennuksessa käytetään yli 6 000 kuutiometriä Stora Enson ristiinliimattua puuta (CLT) ja liimapuuta. Rakennusmateriaalien varastoima hiilidioksidi vastaa yli 1 600 auton vuotuisia keskipäästöjä. Meillä on merkittävä rooli fossiilittoman tulevaisuuden edistämisessä biotalouden kautta.

Haluan jälleen kiittää asiakkaitamme hyvästä yhteistyöstä, työntekijöitämme sitoutumisesta ja sijoittajiamme luottamuksesta."

Karl-Henrik Sundström, toimitusjohtaja

Operatiivinen liikeulosprosentti (Q3/2018)

13,8 %

Operatiivinen ROCE (Q3/2018)

16,7 %
(Tavoite > 13 %)

Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan

1,1
(Tavoite < 2,0)

Liiketuloksen täsmäytyslaskelma

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1–Q3/18	Q1– Q3/17	Muutos % Q1–Q3/18– Q1–Q3/17	2017
Operatiivinen EBITDA¹	502	432	16,2 %	466	7,7 %	1 472	1 160	26,9 %	1 587
Poistot osakkuus- ja yhteisyrityksissä	-4	-2	-66,3 %	-2	-137,4 %	-7	-8	9,0 %	-10
Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen	-18	-16	-15,8 %	-15	-20,3 %	-46	-46	-1,0 %	-66
Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	-122	-124	1,6 %	-122	0,0 %	-365	-382	4,5 %	-507
Operatiivinen liiketulos	358	290	23,3 %	327	9,5 %	1 054	724	45,6 %	1 004
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät ²	5	0	n/m	17	-73,2 %	8	-1	n/m	-16
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	0	-20	100,0 %	-28	100,0 %	-28	-55	49,7 %	-84
Liiketulos (IFRS)	363	270	34,4 %	317	14,3 %	1 034	668	54,8 %	904

¹ Q1–Q3/2017 luvut oikaistu konsernin operatiivisen EBITDAn määritelmän muuttamisen johdosta; nykyään summaan sisältyy myös osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen EBITDA. Ks. kappale *Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä* Taloudelliset tiedot -osion alussa.

² Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten veroista ja nettorahoituseristä.

Vuoden 2018 kolmannen neljänneksen tulos (verrattuna Q3/2017)

Liikevaihdon muutoksen jakauma Q3/2017–Q3/2018

Liikevaihto Q3/2017, milj. euroa	2 509
Hinta ja tuotejakauma	9 %
Valuutta	-1 %
Määrä	-3 %
Muu liikevaihto ¹	0 %
Yhteensä ennen rakennemuutoksia	5 %
Rakennemuutokset ²	-2 %
Yhteensä	3 %
Liikevaihto Q3/2018, milj. euroa	2 585

¹ Raakapuu, energia, keräyspaperi, sivutuotteet jne.

² Tehtaiden sulkemiset, suuret investoinnit, yritysmyyntit ja -ostot

Konsernin liikevaihto kasvoi edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna 3,0 % eli 76 milj. euroa 2 585 milj. euroon. Tämä oli korkein kolmannen neljänneksen liikevaihto sitten vuoden 2012 ja seitsemäs peräkkäinen kasvun vuosineljännes. Liikevaihdon kasvun moottoreina olivat selvästi korkeammat myyntihinnat paikallisissa valuutoissa sekä myynnin jakauman aktiivinen hallinta. Positiivista vaikutusta kumosivat osittain alhaisemmat toimitukset, negatiiviset valuuttakurssivaikutukset sekä Wood Products -divisioonan kuuluneen Puumerkin myynti vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä.

Operatiivinen liiketulos oli 358 (290) milj. euroa, jossa kasvua oli 23 % eli 68 milj. euroa. Operatiivinen liiketulosprosentti kasvoi 2,2 prosenttiyksikköä 13,8 %:iin (11,6 %).

Selkeästi korkeammat myyntihinnat ja myynnin jakauman parantuminen etenkin Packaging Solutions-, Biomaterials-, Wood Products- ja Paper-divisioonissa paransivat operatiivista liiketulosta 210 milj. eurolla. Volyymien kokonaisvaikutus oli lievästi negatiivinen erityisesti Biomaterials-divisioonassa, jossa muutos Sunilan sellutehtaan kunnossapitoaikatauluissa laski volyymeja.

Muuttuvat kustannukset jatkoivat kasvuaan ja olivat 115 milj. euroa lähinnä kasvaneiden sellun, puun, kemikaalien ja logistiikan kustannusten vuoksi. Kiinteät kustannukset nousivat 16 milj. euroa. Niihin vaikutti kunnossapitoaikataulujen muutos verrattuna edellisvuoteen. Valuuttakurssien nettovaikutus pienensi operatiivista liiketulosta 3 milj. euroa ja osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen tulos 2 milj. euroa.

Tuotannon suunniteltu ja suunnittelemanon seisokkiaika oli paperin osalta 4 % (7 %), kartongin osalta 5 % (4 %) ja puutuotteiden osalta 0 % (0 %).

Henkilöstöä oli vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä keskimäärin 26 500 (27 000). Euroopassa henkilöstöä oli keskimäärin 20 400 (20 200) ja Kiinassa keskimäärin 5 000 (5 700).

Käyvän arvon muutosten ja liiketoimintaan kuulumattomien erien nettovaikutus liiketulokseen oli 5 (0) milj. euroa positiivinen. Vaikutus johtui pääasiassa pohjoismaisen metsäosakkuusyritys Tornatorin metsäomaisuuden käyvän arvon noususta.

Osakekohtainen tulos kasvoi 12,9 % 0,27 (0,24) euroon ja osakekohtainen tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä kasvoi 0,31 (0,27) euroon kannattavuuden kasvun ansiosta.

Liiketuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ei ollut vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä (viime vuoden kolmannella neljänneksellä 20 milj. euroa negatiivinen). Tuloveroihin kohdistui kuitenkin 27 milj. euron negatiivinen vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä. Tämä varaus johtuu keskeneräisestä vuosien 2013–2016 korkovähennyksiin liittyvästä riidasta Ruotsissa.

Nettorahoituskulut, 58 milj. euroa, olivat 12 milj. euroa suuremmat. Nettokorkokulut kasvoivat 2 milj. euroa 34 milj. euroon. Muut nettorahoituskulut olivat 9 (15) milj. euroa. Nettovaluuttakurssivaikutus rahavarojen, korollisten saamisten ja velkojen sekä niihin liittyvien valuuttasuojauksen osalta oli 15 milj. euroa tappiollinen (1 milj. euroa voitollinen) ja johtui pääasiassa valuuttamääräisten lainojen uudelleenarvostamisesta tytäryrityksissä.

Sijoitetun pääoman muutoksen jakauma 30.9.2017–30.9.2018

Milj. euroa	Sijoitettu pääoma
30.9.2017	8 323
Investoinnit vähennettynä poistoilla	72
Arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-6
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-4
Biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset	-67
Noteeraamattomat arvopaperit (pääasiassa PVO:n osakkeet)	197
Osakkuus- ja yhteisyritykset	92
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelka	54
Operatiivinen käyttöpääoma ja muut korottomat erät, netto	243
Nettoverovelka	-93
Muuntoerot	-194
Muut muutokset	14
30.9.2018	8 631

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (operatiivinen ROCE) vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä oli 16,7 % (13,9 %) ja ylitti selvästi 13 %:n strategisen tavoitteen viidennellä perättäisellä vuosineljänneksellä.

Tammi–syyskuun 2018 tulos (verrattuna tammi–syyskuuhun 2017)

Liikevaihto kasvoi edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna 3,9 % eli 294 milj. euroa yhteensä 7 828 milj. euroon. Operatiivinen liiketulos oli 1 054 milj. euroa, jossa kasvua oli 46 % eli 330 milj. euroa. Liiketulosprosentti on 13,5 % (9,6 %). Paremmat myyntihinnat ja myynnin jakauman aktiivinen hallinta kaikissa divisioonissa kasvattivat operatiivista liiketulosta 621 milj. euroa. Muuttuvat kustannukset olivat 259 milj. euroa korkeammat. Tämä johtui etenkin puun hinnasta, jota nostivat tilapäiset haasteet puun hankinnassa Pohjoismaissa, sekä entistä korkeammista sellu-, kemikaali- ja kuljetuskustannuksista. Kiinteät kustannukset olivat 18 milj. euroa korkeammat kannattavuuden parantamisohjelmasta huolimatta. Tämä johtui pääasiassa kunnossapitoaikatauluista ja investointiseisokeista. Valuuttakurssien nettovaikutus pienensi operatiivista liiketulosta 32 milj. euroa. Pienemmällä poistoilla oli 10 milj. euron positiivinen vaikutus ja osakkuus- ja yhteisyritysten paremmalla operatiivisella liiketuloksella oli 9 milj. euron positiivinen vaikutus.

Vuoden 2018 kolmannen neljänneksen tulos (verrattuna Q2/2018)

Liikevaihto laski 79 milj. euroa, eli 3,0 %, 2 585 milj. euroon pääasiassa kausivaihtelun ja kunnossapitoaikatauluissa tapahtuneen muutoksen takia. Operatiivinen liiketulos nousi 31 milj. euroa 358 milj. euroon. Paremmat myyntihinnat ja myynnin jakauma erityisesti Paper-divisioonassa kasvattivat operatiivista liiketulosta 37 milj. euroa. Volyymeilla oli 12 milj. euron positiivinen vaikutus lähinnä aaltopahvi- ja paperitehtailla lisääntyneen toiminnan ansiosta. Kiinteät kustannukset laskivat 33 milj. euroa pääasiassa kausivaihtelun ja kannattavuuden parantamisohjelman ansiosta. Pääasiassa sellukustannusten nousun vuoksi kasvaneilla muuttuvilla kustannuksilla oli 37 milj. euron negatiivinen vaikutus. Valuuttakurssien nettovaikutus pienensi tulosta 10 milj. euroa, ja osakkuus- ja yhteisyritysten tulos pienensi operatiivista liiketulosta 5 milj. euroa.

Rahoitus vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q2/2018)

Pääomarakenne

Milj. euroa	30.9.2018	30.6.2018	31.12.2017	30.9.2017
Operatiiviset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ¹	6 544	6 417	6 554	6 441
Osakkuus- ja yhteisyritykset	1 596	1 543	1 600	1 594
Käyttöpääoma, netto	1 112	1 068	729	906
Pitkäaikaiset korottomat erät, netto	-475	-447	-490	-554
Sidottu pääoma yhteensä	8 777	8 581	8 393	8 387
Nettoverovelka	-145	-58	-85	-64
Sijoitettu pääoma	8 631	8 523	8 308	8 323
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	6 436	6 043	6 008	5 799
Määräysvallattomien omistajien osuudet	23	38	47	48
Korolliset nettovelat	2 172	2 442	2 253	2 476
Rahoitus yhteensä	8 631	8 523	8 308	8 323

¹ Operatiiviset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sisältävät liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, rakennukset, koneet ja kaluston, biologiset hyödykkeet, päästöoikeudet sekä noteeraamattomat arvopaperit.

Rahavarat ilman luottolimiittejä nousivat 362 milj. euroa 983 milj. euroon lähinnä liiketoiminnan vakaan rahavirran vuoksi.

Nettovelka oli 2 172 milj. euroa. Laskua edelliseen neljännekseen verrattuna oli 270 milj. euroa.

Nettovelan suhde edellisten 12 kuukauden operatiiviseen EBITDAan oli 1,1, kun se edellisen neljänneksen lopussa oli 1,3.

Nettovelkaantumisaste 30.9.2018 oli 0,34 (0,40). Fitch Ratings antoi neljänneksen aikana Stora Enso Oyj:lle luottoluokituksen BBB- ja vakaat näkymät. Tämä heijastaa Stora Enson vahvempaa tasetta ja parantunutta kykyä tuottaa rahavirtaa.

Stora Ensolla on käytettävissään erilaisia pitkäaikaisia rahoituslähteitä 900 (950) milj. euroon saakka.

PVO:n osakkeiden, jotka luokitellaan IFRS 9 -standardin mukaisesti käypään arvoon arvostettaviin muihin laajan tuloksen eriin, käypä arvo nousi neljänneksen aikana 152 milj. euroa 466 milj. euroon. Muutos käyvässä arvossa johtuu pääasiassa sähkön termiinhintojen noususta.

Rahavirta vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q2/2018)

Liiketoiminnan rahavirta

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1- Q3/18	Q1- Q3/17	Muutos % Q1-Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Operatiivinen EBITDA ¹	502	432	16,3 %	466	7,8%	1 472	1 160	26,9%	1 587
Operatiivisen EBITDAn vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	0	-20	100,0 %	-28	100,0%	-28	-52	46,5%	-76
Muut oikaisut	-24	-5	n/m	15	-255,3%	-23	-18	-29,8%	-56
Käyttöpääoman muutos	-22	23	-194,6 %	-97	77,5%	-379	-117	-223,7%	37
Liiketoiminnan rahavirta	457	430	6,2 %	357	28,1%	1 042	973	7,1%	1 492
Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin investoidut rahavarat	-128	-138	6,9 %	-125	-2,4%	-370	-401	7,8%	-658
Osakkuus- ja yhteisyritysten hankinta	-10	-9	-7,8 %	0	-100,0%	-10	-9	-7,8%	-9
Rahavirta investointien jälkeen	319	283	12,6 %	231	37,8%	663	563	17,7%	825

¹ Q1–Q3/2017 luvut oikaistu konsernin operatiivisen EBITDAn määritelmän muuttamisen johdosta; nykyään summaan sisältyy myös osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen EBITDA. Ks. kappale *Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä* Taloudelliset tiedot -osion alussa.

Vuoden 2018 kolmannen neljänneksen rahavirta investointien jälkeen oli 319 milj. euroa. Käyttöpääoma kasvoi 22 milj. euroa pääasiassa varastojen kasvun seurauksena. Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin olivat 128 milj. euroa. Aiemmin ilmoitettuihin varauksiin liittyvät maksut olivat 4 milj. euroa.

Investoinnit

Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä olivat yhteensä 129 milj. euroa, josta 109 milj. euroa investoitiin aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tavanomaisen vuosikierron mukaisesti ja 20 milj. euroa biologisiin hyödykkeisiin. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 122 milj. euroa. Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin tehdyillä lisäyksillä oli 128 milj. euron rahavirtavaikutus.

Suurimmat vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä käynnissä olleet hankkeet olivat uusi polyeteenipäällystyslaitos, automatisoitu rullavarasto, hajukaasupäästöjen hallinta ja kemihietteen (CTMP) flash-kuivaus Imatran tehtailla, Heinolan Flutingtehtaan tuotannon kehittäminen, China Packaging -yksikön kapasiteetin laajentaminen ja tekniikan ajantasaistaminen, Skutskärin tehtaan revinnäisselluhanke Ruotsissa, Enocellin tehtaan liukoselluinvestointi, uusi ristiinliimattua puuta (CLT) valmistava tuotantoyksikkö Gruvönin sahalla Ruotsissa sekä Launkalnen sahan laajennus Latviassa.

Arvio vuoden 2018 investoinneista ja poistoista

Milj. euroa	Arvio 2018
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	550–600
Poistot	485–505
Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen	50–70

Investointiennuste sisältää noin 100 milj. euroa investointeja konsernin biologisiin hyödykkeisiin.

Segmentit vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q3/2017)

Consumer Board -divisioona

Liikevaihdon kasvu jatkuu

Consumer Board -divisioona tähtää kansainväliseksi suunnannäyttäjäksi korkealaatuisissa ensikuitukartonkiin perustuvissa ratkaisuihin. Divisioona haluaa olla haluttu kumppani asiakkaille ja brändin omistajille sekä pakkaus- että graafisissa loppukäyttökohteissa, joissa vaaditaan erityisen korkeaa laatua. Laaja kartonki- ja päällystevalikoimamme soveltuu erilaisiin pakkauskonsepteihin ja käyttötarkoituksiin, kuten neste- ja elintarvikepakkauksiin sekä lääkkeiden ja ylellisyustuotteiden pakkauksiin.

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	Muutos % Q1-Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	648	639	1,4 %	691	-6,3 %	1 985	1 880	5,6 %	2 516
Operatiivinen EBITDA ¹	101	128	-21,2 %	112	-9,9 %	349	358	-2,5 %	477
Operatiivinen EBITDA, % ¹	15,6 %	20,0 %		16,2 %		17,6 %	19,0 %		19,0 %
Operatiivinen liike-tulos	50	86	-41,3 %	65	-22,3 %	207	216	-4,2 %	285
Operatiivinen liike-tulos, %	7,8 %	13,5 %		9,5 %		10,4 %	11,5 %		11,3 %
Operatiivinen ROOC	10,3 %	17,7 %		13,1 %		14,3 %	14,7 %		14,6 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	125	111	12,3 %	100	24,1 %	274	318	-13,8 %	458
Rahavirta investointien jälkeen	91	62	46,1 %	64	42,1 %	164	145	13,3 %	218
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	727	718	1,2 %	763	-4,8 %	2 213	2 104	5,2 %	2 816
Kartongin tuotanto, 1 000 tonnia	730	730	0,1 %	729	0,2 %	2 228	2 137	4,3 %	2 871

¹ Q1-Q3/2017 luvut oikaistu konsernin operatiivisen EBITDAn määritelmän muuttamisen johdosta; nykyään summaan sisältyy myös osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen EBITDA. Ks. kappale *Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä* Taloudelliset tiedot -osion alussa.

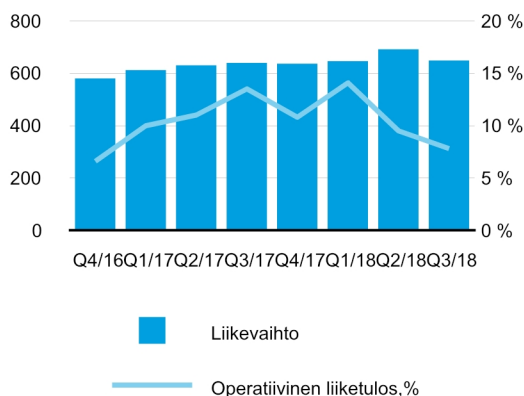
- Liikevaihto kasvoi hieman, 1,4 % eli 9 milj. euroa, kaikkien aikojen kolmannen neljänneksen ennätykseen, 648 milj. euroon. Kasvu johtui pääasiassa hieman korkeammista hinnoista ja volyymin vaikutuksesta, jota tuki Beihain tehtaan toiminnan ylösajo.
- Operatiivinen liike-tulos laski 36 milj. euroa 50 milj. euroon. Paremmat myyntihinnat ja kiinteiden kustannusten hallinta kumosivat vain osittain merkittävästi korkeampia muuttuvia kustannuksia erityisesti sellussa, kemikaaleissa ja puussa.
- Operatiivinen ROOC laski 10,3 %:iin. Lasku johtui muuttuvien kustannusten noususta, jota ei ole vielä kompensoitu myyntihinnoissa monivuotisten sopimusten takia.
- Kolmannen neljänneksen lopussa Stora Enso muusi yhden Imatran tehtaan paperikoneista mikrokuitusellupohjaisten päällysteiden teolliseen valmistukseen soveltuvaksi. Ylösajo alkaa viimeisen neljänneksen aikana.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q3/17	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q2/18	Hinta Q3/18 verrattuna Q3/17	Hinta Q3/18 verrattuna Q2/18
Kuluttajapakkauskartonki	Eurooppa	Vahvempi	Hieman heikompi	Hieman korkeampi	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Milj. euroa

Operatiivinen ROOC

10,3 %

(Tavoite: >20 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2018	2017
Q1	–	–
Q2	Beihain tehdas	–
Q3	Imatran ja Inkeröisten tehtaat	Imatran ja Inkeröisten tehtaat
Q4	Skoghallin ja Forsin tehtaat	Skoghallin ja Forsin tehtaat

Packaging Solutions -divisioona

Jälleen kaikkien aikojen paras neljännes

Packaging Solutions -divisioona tarjoaa kuitupohjaisia kartonkimateriaaleja ja aaltopahvipakkauksia sekä palveluita, jotka on suunniteltu monenlaisiin käyttötarkoituksiin. Uusiutuvien ja korkealuokkaisten pakkausratkaisujemme avulla eri alojen jatkojalostajat, brändin omistajat ja jälleenmyyjät pystyvät optimoimaan suorituskykyä ja edistämään innovaatiota.

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18- Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18- Q2/18	Q1- Q3/18	Q1- Q3/17	Muutos % Q1- Q3/18- Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	330	318	3,8 %	329	0,3 %	992	921	7,7 %	1 255
Operatiivinen EBITDA ¹	86	66	29,6 %	73	17,2 %	236	166	42,4 %	240
Operatiivinen EBITDA, % ¹	25,9 %	20,8 %		22,2 %		23,8 %	18,0 %		19,1 %
Operatiivinen liike-tulos	68	48	41,6 %	57	19,3 %	186	112	65,7 %	170
Operatiivinen liike-tulos, %	20,6 %	15,1 %		17,2 %		18,7 %	12,2 %		13,5 %
Operatiivinen ROOC	30,4 %	22,4 %		25,6 %		27,7 %	17,6 %		19,6 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	67	83	-19,7 %	74	-10,0 %	206	167	23,2 %	249
Rahavirta investointien jälkeen	43	60	-29,0 %	43	-0,2 %	131	117	12,3 %	156
Kartongin toimitukset (ulkoiset), 1 000 tonnia	272	256	6,1 %	242	12,2 %	771	749	3,0 %	1 023
Kartonkituotanto, 1 000 tonnia	345	342	1,0 %	301	14,9 %	981	994	-1,3 %	1 333
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	260	282	-7,8 %	260	0,1 %	783	824	-5,0 %	1 103
Aaltopahvin tuotanto, milj. m ²	245	286	-14,2 %	264	-7,2 %	775	825	-6,1 %	1 102

¹ Q1-Q3/2017 luvut oikaistu konsernin operatiivisen EBITDAn määritelmän muuttamisen johdosta; nykyään summaan sisältyy myös osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen EBITDA. Ks. kappale *Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä* Taloudelliset tiedot -osion alussa.

- Liikevaihto kasvoi 3,8 % eli 12 milj. euroa 330 milj. euroon, mikä oli ennätyskellisen korkea kolmannen vuosineljänneksen lukema. Taustalla olivat hyvänä jatkunut hintakehitys ja myynnin jakauman aktiivinen kehittäminen Euroopan toiminnoissa.
- Operatiivinen liike-tulos nousi 20 milj. euroa ennätyskellisen korkeaan 68 milj. euroon. Selvästi paremmat myyntihinnat ja myynnin jakauman hallinta Euroopan toiminnoissa korvasivat kuitenkin vain osittain alhaisempia toimituksia ja korkeampia raaka-ainekustannuksia aaltopahviyksiköissä.
- Operatiivinen ROOC ylsi myös kaikkien aikojen ennätykseen. Se oli 30,4 % ja ylitti selkeästi 20 %:n strategisen pitkän aikavälin tavoitteen vahvan kannattavuuden ansiosta.
- Stora Enso investoi 9 milj. euroa Riian aaltopahvitehtaan modernisointiin ja laajennukseen Latviassa. Hankkeen arvioidaan valmistuvan vuonna 2019.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q3/17	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q2/18	Hinta Q3/18 verrattuna Q3/17	Hinta Q3/18 verrattuna Q2/18
Ensikuitupohjainen aaltopahvin raaka-aine	Maailmanlaajuinen	Vakaa	Hieman vahvempi	Merkittävästi korkeampi	Hieman korkeampi
Kierrätyskuitupohjainen aaltopahvin raaka-aine	Eurooppa	Vakaa	Hieman heikompi	Merkittävästi korkeampi	Vakaa
Aaltopahvipakkaukset	Eurooppa	Vakaa	Hieman heikompi	Korkeampi	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Milj. euroa

Operatiivinen ROOC

30,4 %

(Tavoite: >20%)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2018	2017
Q1	-	-
Q2	Heinolan ja Varkauden tehtaat	Ostrołękan tehdas
Q3	Ostrołękan tehdas	Varkauden tehdas
Q4	-	Heinolan tehdas

Biomaterials-divisioona

Sellumarkkinat edelleen vahvat

Biomaterials-divisioona tarjoaa laajan valikoiman sellulaatuja paperin, kartongin, pehmopapereiden sekä tekstiilien ja hygieniatuotteiden valmistukseen. Kehitämme myös uusia tapoja maksimoida puusta ja muista lignoselluloosa-biomassoista saatava arvo. Sokereilla ja ligniinillä on monenlaisia sovellusmahdollisuuksia.

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1- Q3/18	Q1- Q3/17	Muutos % Q1- Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	413	379	9,0 %	413	0,0 %	1 220	1 119	9,0 %	1 483
Operatiivinen EBITDA	157	124	26,3 %	141	10,9 %	433	314	38,0 %	409
Operatiivinen EBITDA, %	37,9 %	32,7 %		34,1 %		35,5 %	28,1 %		27,6 %
Operatiivinen liike-tulos	125	88	42,0 %	109	14,6 %	336	203	65,6 %	264
Operatiivinen liike-tulos, %	30,3 %	23,2 %		26,5 %		27,6 %	18,1 %		17,8 %
Operatiivinen ROOC	20,9 %	14,8 %		18,6 %		18,9 %	10,7 %		10,5 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	120	92	29,9 %	134	-11,1 %	321	298	7,7 %	404
Rahavirta investointien jälkeen	94	61	53,5 %	109	-13,8 %	247	212	16,6 %	271
Sellun toimitukset, 1 000 tonnia	595	666	-10,6 %	614	-3,0 %	1 821	1 974	-7,8 %	2 597

- Liikevaihto kasvoi 9,0 % eli 34 milj. euroa ennätyskellisen korkeaan 413 milj. euroon. Korkeammat myyntihinnat korvasivat vain osittain alhaisempia myyntivolyymeja, joihin vaikutti negatiivisesti pääasiassa Sunilan sellutehtaan kunnossapito.
- Operatiivinen liike-tulos oli myös ennätyskellisen korkea, 125 milj. euroa. Kasvua oli 37 milj. euroa volyymeja leikanneesta Sunilan tehtaan kunnossapitoseisokista huolimatta. Korkeampien sellun hintojen vaikutusta vähensivät osittain korkeammat muuttuvat kustannukset.
- Operatiivinen ROOC oli ennätyskellisen korkealla tasolla 20,9 %, mikä ylitti selkeästi 15 %:n strategisen tavoitteen.
- Lineo™ by Stora Enso voitti paras tuoteinnovaatio -palkinnon ICIS Innovation Awards 2018 -tapahtumassa. Aiemmin kuluvana vuonna lanseerattu Lineo on uusiutuva tuote, joka korvaa öljypohjaiset fenolit. Sen raaka-aine on ligniini, joka on yksi puun ainesosista. ICIS eli Independent Chemical Information Service on maailman suurin markkinatiedon tarjoaja petrokemian alalla.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q3/17	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q2/18	Hinta Q3/18 verrattuna Q3/17	Hinta Q3/18 verrattuna Q2/18
Havupuusellu	Eurooppa	Vakaa	Vakaa	Merkittävästi korkeampi	Hieman korkeampi
Lehtipuusellu	Eurooppa	Vahvempi	Hieman heikompi	Merkittävästi korkeampi	Vakaa
Lehtipuusellu	Kiina	Huomattavasti vahvempi	Huomattavasti heikompi	Merkittävästi korkeampi	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Milj. euroa

Operatiivinen ROOC

20,9 %

(Tavoite: >15 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2018	2017
Q1	–	–
Q2	Enocellin tehdas	Montes del Platan ja Sunilan tehtaot
Q3	Sunilan tehdas	–
Q4	Montes del Platan ja Skutskärin tehtaot	Veracelin ja Skutskärin tehtaot

Wood Products -divisioona

Puurakentaminen jatkaa kasvuaan

Wood Products -divisioona tarjoaa monipuolisia puupohjaisia ratkaisuja rakentamiseen ja asumiseen. Tuotevalikoimamme kattaa kaikki rakentamisen osa-alueet, kuten massiivipuulementit ja puukomponentit. Tarjoamme myös sahatavaraa sekä pellettejä vastuulliseen lämmittämiseen. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat jälleenmyyjät ja tukkukauppiat sekä yritykset, jotka toimivat esimerkiksi rakennus- ja jatkojalostusteollisuudessa.

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1- Q3/18	Q1- Q3/17	Muutos % Q1-Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	400	415	-3,7 %	430	-7,0 %	1 223	1 271	-3,8 %	1 669
Operatiivinen EBITDA	56	37	50,5 %	55	1,2 %	149	111	33,9 %	147
Operatiivinen EBITDA, %	13,9 %	8,9 %		12,8 %		12,2 %	8,7 %		8,8 %
Operatiivinen liiketulos	48	29	64,1 %	47	1,3 %	123	86	43,4 %	111
Operatiivinen liiketulos, %	11,9 %	7,0 %		10,9 %		10,1 %	6,8 %		6,7 %
Operatiivinen ROOC	31,6 %	21,3 %		31,7 %		28,3 %	21,6 %		20,5 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	57	62	-8,0 %	41	38,1 %	109	112	-2,4 %	152
Rahavirta investointien jälkeen	37	50	-26,2 %	27	38,3 %	57	81	-30,1 %	90
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	1 207	1 169	3,2 %	1 288	-6,3 %	3 684	3 669	0,4 %	4 926

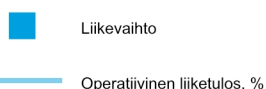
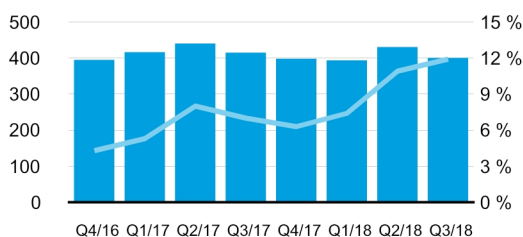
- Liikevaihto kasvoi 6,4 % eli 24 milj. euroa, kun ei oteta huomioon aiemmin myytyä Puumerkkiä. Taustalla olivat pääasiassa paremmat myyntihinnat ja aktiivinen myynnin jakauman hallinta perinteisessä sahatavarassa.
- Operatiivinen liiketulos saavutti kolmannen vuosineljänneksen ennätystason ja oli 48 milj. euroa, jossa kasvua oli 19 milj. euroa. Selvästi parempien hintojen ja jakauman sekä volyymin kasvun vaikutusta, jota tukivat strategiset investoinnit Murówin sahaan Puolassa ja Varkauden LVL-linjaan, vähensivät vain osittain toimintojen lisääntymiseen liittyvät korkeammat kiinteät kustannukset.
- Operatiivinen ROOC oli jälleen ennätysellisen korkealla tasolla 31,6 %, mikä ylitti selkeästi 20 %:n strategisen tavoitteen.
- Investointi uuteen ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavaan tuotantoyksikköön Gruvönin sahalla Ruotsissa etenee suunnitellusti. Testituotanto on alkanut ja kaupallisen tuotannon odotetaan alkavan aikaisemman ilmoituksemme mukaisesti vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen aikana.
- Stora Enso investoi 7 milj. euroa biokomposiittien osaamiskeskuksen rakentamiseen Ruotsiin. Investointi kattaa uuden biokomposiittien osaamiskeskuksen ja uuden koneiston asentamisen biokomposiittien suurten kuitujen valmistamista varten. Tuotannon suunnitellaan käynnistyvän vuoden 2019 loppuun mennessä.
- Stora Enso ja suomalainen TRÄ Group yhdistivät voimansa kehittääkseen innovatiivisia digitaalisia palveluja puurakentamiseen.
- Stora Enso ja Orthex lanseerasivat uuden tuotesarjan biokomposiitista valmistettuja keittiövälineitä. Fossiilisia muoveja korvaava 98 %:isesti biopohjainen materiaali valmistetaan kuusesta ja sokeriruo'osta, mikä pienentää tuotteiden hiilijalanjälkeä jopa 80 %.
- Stora Enso valittiin puuraaka-aineen toimittajaksi useissa uusissa rakennushankkeissa eri puolilla maailmaa. Heinäkuussa Balliol College aloitti 223 huonetta sisältävän opiskelija-asuntolan rakentamisen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Norjassa ristiinliimattu puu valittiin materiaaliksi Ydali Skole -projektiin, johon sisältyy koulurakennuksen, päiväkodin ja urheiluhallin rakentaminen.
- Stora Enson ristiinliimattua puuta käytettiin Stuart Padwickin maamerkinä toimivassa "Head Above Water" -veistoksessa vuoden 2018 London Design Festivalissa. Veistos on 9 metriä korkea sukupuoleen, etnisyyteen ja ikään nähden neutraali installaatio. Se tukee mielenterveysongelmien leimaavuuden poistamista ajavaa "Time to Change" -kampanjaa.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q3/17	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q2/18	Hinta Q3/18 verrattuna Q3/17	Hinta Q3/18 verrattuna Q2/18
Puutuotteet	Eurooppa	Hieman vahvempi	Vakaa	Korkeampi	Hieman korkeampi

Liikevaihto ja operatiivinen liiketulos

Milj. euroa

31,6 %

(Tavoite: >20 %)

Paper-divisioona

Vakaa kannattavuus ja rahavirtaa

Paper-divisioona tarjoaa eturivin paperiratkaisuja painetun median ja toimistojen tarpeisiin. Laajassa valikoimassa on sekä ensi- että kierrätyskuiduista valmistettuja paperilaatuja. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat kustantajat, jälleenmyyjät, painotalot, tukkurit, jatkojalostajat ja toimistotarvikkeiden toimittajat. Luomme lisäarvoa asiakkaillemme tarjoamalla kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluita, jotka täyttävät heidän laatu- ja vastuullisuusvaatimuksensa.

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1- Q3/18	Q1- Q3/17	Muutos % Q1-Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	779	727	7,2 %	754	3,4 %	2 305	2 194	5,1 %	2 920
Operatiivinen EBITDA ¹	93	55	68,9 %	83	12,4 %	271	161	68,6 %	239
Operatiivinen EBITDA, % ¹	11,9 %	7,6 %		11,0 %		11,8 %	7,3 %		8,2 %
Operatiivinen liike-tulos	65	29	125,0 %	54	20,8 %	189	82	130,1 %	128
Operatiivinen liike-tulos, %	8,4 %	4,0 %		7,2 %		8,2 %	3,7 %		4,4 %
Operatiivinen ROOC	33,5 %	16,0 %		28,4 %		32,9 %	12,7 %		14,8 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	78	24	224,2 %	54	43,2 %	191	157	21,7 %	259
Rahavirta investointien jälkeen	65	6	n/m	43	49,0 %	156	114	36,7 %	160
Rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto	8,3 %	0,8 %		5,7 %		6,8 %	5,2 %		5,5 %
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	1 161	1 177	-1,3 %	1 137	2,1 %	3 470	3 567	-2,7 %	4 713
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	1 216	1 152	5,5 %	1 151	5,6 %	3 545	3 513	0,9 %	4 672

¹ Q1–Q3/2017 luvut oikaistu konsernin operatiivisen EBITDAn määritelmän muuttamisen johdosta; nykyään summaan sisältyy myös osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen EBITDA. Ks. kappale *Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä* Taloudelliset tiedot -osion alussa.

- Liikevaihto oli 779 milj. euroa, jossa kasvua oli 7,2 % eli 52 milj. euroa. Kaikkien paperilaatujen selkeästi korkeampien myyntihintojen ja parantuneen myynnin jakauman positiivista vaikutusta vähensivät negatiivinen valuuttavaikutus ja hieman alhaisemmat myyntivolyymit.
- Operatiivinen liike-tulos kasvoi 36 milj. euroa 65 milj. euroon. Kaikkien paperilaatujen korkeampien myyntihintojen ja kausiluonteisen varastokasvun vaikutusta vähensivät erityisesti korkeammista selluhinnoista ja suuremmasta markkinasellun käytöstä johtuneet korkeammat muuttuvat kustannukset.
- Rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon oli 8,3 % (0,8 %), joka saavutettiin paremman kannattavuuden ansiosta.
- Stora Enso ja energiayhtiö Gasum rakentavat biokaasulaitoksen Stora Enson Nymöllan paperitehtaalle Ruotsiin. Gasumin rakentama ja operoima laitos muuttaa tehtaan jäteveden uusiutuvaksi energiaksi. Stora Enson kokonaisuus investoinnista on noin 5 milj. euroa.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q3/17	Kysyntä Q3/18 verrattuna Q2/18	Hinta Q3/18 verrattuna Q3/17	Hinta Q3/18 verrattuna Q2/18
Paperi	Eurooppa	Heikompi	Hieman heikompi	Merkittävästi korkeampi	Hieman korkeampi

Liikevaihto ja operatiivinen EBITDA

Milj. euroa

Rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto¹

8,3 %

(Tavoite: >7 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2018	2017
Q1	–	–
Q2	Oulun tehdas	Oulun tehdas
Q3	Veitsiluodon tehdas	Veitsiluodon tehdas
Q4	–	Nymöllan tehdas

¹ Paper-divisioonan avainmittari on rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon (ei-IFRS), koska divisioonan tavoitteena on tuottaa rahavirtaa konsernille, jotta konserni voi muuttua uusiutuvien materiaalien kasvuyhtiöksi.

Muut

Muut-segmentti sisältää pohjoismaiset metsäosakkuusyritykset, Stora Enson osakkuuden energiayhtiö Pohjolan Voimassa, Pohjoismaiden ja Baltian maiden tehtaiden puunhankinnan, tehdasalueisiin liittymättömät puuviljelmät sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon.

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Muutos % Q3/18– Q3/17	Q2/18	Muutos % Q3/18– Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	Muutos % Q1-Q3/18– Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	831	593	40,1 %	844	-1,6 %	2 513	1 872	34,2 %	2 490
Operatiivinen EBITDA ¹	11	22	-51,4 %	3	256,4 %	33	50	-33,2 %	75
Operatiivinen EBITDA, % ¹	1,3 %	3,7 %		0,3 %		1,3 %	2,7 %		3,0 %
Operatiivinen liiketulos	2	10	-83,1 %	-5	133,9 %	13	25	-46,4 %	46
Operatiivinen liiketulos, %	0,2 %	1,7 %		-0,6 %		0,5 %	1,3 %		1,8 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	11	58	-80,6 %	-48	123,5 %	-59	-79	25,8 %	-30
Rahavirta investointien jälkeen	-9	44	-121,1 %	-54	82,8 %	-92	-106	13,0 %	-70

¹ Q1–Q3/2017 luvut oikaistu konsernin operatiivisen EBITDAn määritelmän muuttamisen johdosta; nykyään summaan sisältyy myös osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivinen EBITDA. Ks. kappale *Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä* Taloudelliset tiedot -osion alussa.

- Liikevaihto kasvoi, koska aiemmin liiketoiminnan muissa tuotoissa esitetty kuljetusten ja rahdin sekä Suomen metsänhoitopalveluiden myynti siirrettiin kirjanpitoikäytännön muutoksen takia liikevaihtoon. Kyse on pääasiassa sisäisistä palveluista. Vaikutus ulkoiseen myyntiin kolmannelle neljänneksellä oli 14 milj. euroa.
- Operatiivinen liiketulos laski 8 milj. euroa 2 milj. euroon.

Vastuullisuus vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä (verrattuna Q3/2017)

Työturvallisuus

TRI-taajuus

	Q3/18	Q3/17	Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	2017	Väli-tavoite	Välitavoite saavutettava
Työtapaturmat (TRI), taajuus ^{1 2 3}	5,0	7,5	5,0	5,3	7,5	7,4	6,7	vuoden 2018 loppuun mennessä

TRI (Total recordable incidents) - taajuus = lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

¹ Omat työntekijät.

² Tammikuusta 2018 lähtien Stora Enson yhteisiä toimintoja Veracelia ja Montes del Plataa tarkastellaan osana konsernin työturvallisuuslukuja. Vuoden 2017 luvut oikaistu vastaavasti vertailukelpoisuuden vuoksi.

³ Q2/18 laskettu uudelleen vuoden 2018 toisen neljänneksen osavuosikatsauksen jälkeen saadun tiedon vuoksi.

Pidemmän aikavälin trendi on edelleen oikeasuuntainen.

Toimittajat

Toimittajien eettisen toimintaohjeen käyttöönotto

	30.9.2018	30.6.2018	31.12.2017	30.9.2017	Tavoite
% hankintakustannuksista toimittajien eettisen toimintaohjeen piirissä ¹	95 %	95 %	95 %	94 %	95 %

¹ Ei sisällä yhteisiä toimintoja, immateriaalioikeuksia, leasingmaksuja, kaupankäyntiä rahoitusvälineillä eikä viranomaismaksuja, kuten tullimaksuja, eikä puunhankintoja yksityismetsänomistajilta.

Vuoden 2018 tavoitteena on, että edelleen 95 % toimittajista on eettisen toimintaohjeen piirissä.

Ihmisoikeudet

Vuosineljänneksen aikana saatiin päätökseen prosessi, jossa identifioitiin Stora Ensolle tärkeimmät ihmisoikeudet. Työ valmistui neljänneksen etujassa. Konsernin ihmisoikeuspolitiikka myös päivitettiin, ja se on saatavilla osoitteessa storaenso.com/sustainability.

Painopiste on nyt vaatimustenmukaisuuden seurantaohjelman loppuun saattamisessa. Tavoitteena on saada tämä työ päätökseen vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä.

Metsätalous ja maankäyttö

Kestävän kehityksen mukaiseen asutusaloitteeseen kuulumattomien maattomien liikkeiden valtaamat alueet Brasilian Bahiassa

	30.9.2018	30.6.2018	31.12.2017	30.9.2017
Kestävän kehityksen mukaiseen asutusaloitteeseen kuulumattomien liikkeiden valtaamat alueet, ha	3 019	3 048	3 043	3 425

Kolmannen vuosineljänneksen lopussa maattomien liikkeet, jotka eivät ole mukana kestävän kehityksen asuttamisen aloitteessa, olivat vallanneet 3 019 hehtaaria Veracelin maita. Neljänneksen aikana Veracel jatkoi vallattujen alueiden palauttamista yhtiölle oikeusmenettelyjen kautta ja aloitti uudelleen puuviljelmien hoidon 29 hehtaarin alueella. Veracel on omalla aloitteisesti varannut 16 500 hehtaaria maata kestävän kehityksen asuttamisen aloitetta varten. Vuoden 2017 lopussa Veracelin omistamat maa-alueet olivat yhteensä 213 500 hehtaaria, josta 75 000 hehtaarille on istutettu eukalyptuspuuta sellun tuotantoa varten.

Hiilidioksidi

Tieteellisten päästövähennystavoitteiden saavuttaminen vuoden 2010 lähtötasoon verrattuna

	Q3/18	Q3/17	Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	2017	Tavoite	Tavoite saavutettava
Hiilidioksidipäästöjen lasku myytävissä olevaa sellu-, paperi- ja kartonkitonnia kohti (kg/t) ^{1 2}	-24 %	-25 %	-25 %	-19 %	-22 %	-20 %	-31 %	vuoden 2030 loppuun mennessä

¹ Kattaa tuotannon suorat fossiilista polttoaineista peräisin olevat hiilidioksidipäästöt ja epäsuorat sähkön ja lämmön ostoon liittyvät fossiilista polttoaineista peräisin olevat hiilidioksidipäästöt (laajuus 1 ja 2). Ilman yhteisiä toimintoja.

² Q2/18 ja vuosi 2017 laskettu uudelleen vuoden 2018 toisen neljänneksen osavuosikatsauksen jälkeen saadun tiedon vuoksi.

Joulukuussa 2017 Science Based Target -organisaatio hyväksyi Stora Enson tieteelliset tavoitteet ilmaston lämpenemisen hillitsemiseksi. Stora Enso sitoutuu vähentämään toiminnastaan aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä tuotettua sellu-, paperi- ja kartonkitonnia kohti 31 % vuoteen 2030 mennessä.

Muut tapahtumat

Heinäkuussa Stora Enso valittiin jälleen mukaan [FTSE4Good](#)-indeksiin.

Syyskuussa Stora Enso allekirjoitti Accounting for Sustainability -projektin [A4S Statement of Support](#) -lausunnon, joka tukee ilmatoriskien ja mahdollisuuksien parempaa raportoimista TCFD:n (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) suositusten mukaisesti. Stora Enso tukee myös [Corporate Leaders Groupin](#) hiilineutraaleja strategioita koskevaa julkilausumaa.

Lokakuussa WBCSD (World Business Council for Sustainable Development) valitsi Stora Enson vuoden 2017 vastuullisuusraportin maailman kymmenen parhaimman vastuullisuusraportin joukkoon.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Lisääntyvä kilpailu sekä paperi-, sellu-, pakkaus-, puutuote- ja raakapuumarkkinoiden tarjonnan ja kysynnän epätasapaino voivat vaikuttaa Stora Enson markkinaosuuteen ja kannattavuuteen. Muutokset maailman taloustilanteessa ja poliittisessa ilmapiirissä, markkinoiden äkkinäiset korjausliikkeet, valuuttakurssien epävakaas ja päämarkkina-alueidemme talouksien heikkeneminen voivat vaikuttaa Stora Enson tulokseen, rahavirtoihin ja taloudelliseen tilanteeseen.

Nykyisissä geopolittisissä olosuhteissa merkittävänä riskinä on protektionististen toimien kiihtyminen pisteeseen, jossa maailmankauppa supistuu huomattavasti. Tämä sýsýisi liikkeelle ketjureaktioita, jotka vaikuttaisivat suuresti inflaatioon, yritysten ja kuluttajien luottamukseen sekä viime kädessä maailmanlaajuiseen talouskasvuun.

Kun maailmantalous on siirtymässä uuteen vaiheeseen, jossa suurimmat keskuspankit ryhtyvät jälleen kiristämään löysää rahapolitiikkaansa, epävarmuus saattaa kasvaa, mikä vaikuttaa kielteisesti Stora Enson liiketoiminnan edellytyksiin.

Muut riskit ja epävarmuustekijät sisältävät muun muassa toimialan yleiset olosuhteet, kuten muutokset raaka-aineiden kustannuksissa tai saatavuudessa, energia- ja kuljetuskustannukset, odottamattomat kulut, jotka liittyvät nykyisten ja uusien ympäristö- ja muun virallisen sääntelyn noudattamiseen sekä käynnissä oleviin tai potentiaalisiin oikeudenkäynteihin, merkittävät häiriöt jollakin tuotantolaitoksellamme, yhteisyritysten liiketoimintaan olennaisesti kuuluvat riskit ja muut tekijät, joista kerrotaan Stora Enson lehdistötiedotteissa ja raportoinnissa.

Kesän korkeat lämpötilat ja kuivuus laskivat järvien vedenpinnan korkeuksia ja vaikuttivat jätevedenkäsittelyyn Ruotsissa. Nämä tekijät voivat lisätä tuotannonrajoitusten toteutumisen riskiä.

Tarkempi kuvaus riskeistä on Stora Enson tilinpäätöksessä, joka on luettavissa osoitteessa storaenso.com/annualreport.

Energiaherkkyysanalyysi: sähkön, lämmön, öljyn ja muiden fossiilisten polttoaineiden markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 15 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan suojausvaikutuksen jälkeen.

Puuraaka-aineen herkkyysanalyysi: puun hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 196 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Sellun herkkyysanalyysi: sellun markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 135 milj. euron välitön positiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Kemikaalien ja täyteaineiden herkkyysanalyysi: kemikaalien ja täyteaineiden hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 60 milj. euron välitön negatiivinen operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Energian, puuraaka-aineen, sellun tai kemikaalien ja täyteaineiden hintojen laskun vaikutus olisi vastakkainen.

Valuuttakurssien herkkyysanalyysi seuraaville 12 kuukaudelle: Yhdysvaltain dollarin arvon 10 %:n vahvistumisella suhteessa euroon olisi noin 170 milj. euron välitön positiivinen vaikutus vuotuiseseen operatiiviseen liiketulokseen. Ruotsin kruunun 10 %:n vahvistumisen vaikutus olisi 98 milj. euroa negatiivinen ja Englannin punnan 37 milj. euroa positiivinen. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen. Luvut ovat ennen suojausvaikutusta ja oletuksena on, että vain yksittäisessä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia.

Konsernin Brasilian-toiminnoista aiheutuu vuosittain Brasilian realissa (BRL) laskettuna noin 120 milj. euron arvoiset suojaamattomat nettokustannukset. Näiden virtojen osalta Brasilian realin arvon vahvistuminen 10 % heikentäisi operatiivista liiketulosta 12 milj. euron verran.

Oikeudenkäynnit

Ehdolliset velat

Stora Enso on tehnyt merkittäviä uudelleenjärjestelyjä viime vuosina. Toimenpiteisiin on kuulunut liiketoimintojen ja tuotantoyksiköiden myyntejä sekä tehtaiden sulkemisia. Tapahtumiin liittyy riski mahdollisista ympäristö- tai muista velvoitteista, joiden olemassaololle saadaan vahvistus vasta, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole täysin konsernin hallittavissa, toteutuu tai ei toteudu.

Stora Enso on osallisena tietyissä oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka ovat syntyneet tavanomaisessa liiketoiminnassa ja jotka sisältävät lähinnä kauppaoikeudellisia vaateita. Yrityksen johto ei usko, että näillä menettelyillä kokonaisuutena ennen mahdollisia vakuutuskorvauksia olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen.

Oikeudenkäynnit Latinalaisessa Amerikassa

Veracel

Stora Enso ilmoitti 11.7.2008 liittovaltion tuomarin Brasiliassa antamasta päätöksestä, jonka mukaan Bahian osavaltion Veracelin toiminnalle myöntämät luvat eivät olleet päteviä. Tuomari myös määräsi Veracelin ryhtymään tiettyihin toimenpiteisiin, kuten tuotannonmetsän istuttamiseen osaan Veracelin puuviljelmistä. Lisäksi yhtiölle määrättiin mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (5 milj. euron) sakko. Veracel kyseenalaistaa päätöksen ja on tehnyt siitä valituksen. Veracel toimii täysin kaikkien Brasilian lakien mukaisesti ja on saanut asiaankuuluvilta viranomaisilta kaikki tarvittavat ympäristö- ja liiketoimintaluvat teollisuustoiminnoille ja puuviljelmille. Marraskuussa 2008 tuomioistuin lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa. Veracel ja Stora Enso eivät ole tehneet kirjanpidollisia varauksia metsänistutusten tai mahdollisen sakon vuoksi.

Oikeudenkäynnit Suomessa

Raakapuukanne

Markkinaoikeus määräsi joulukuussa 2009 Stora Ensolle seuraamusmaksun kilpailulain rikkomisesta Suomen raakapuumarkkinoilla 1997-2004. Stora Enso ei valittanut päätöksestä. Metsähallitus käynnisti maaliskuussa 2011 oikeudenkäynnin Stora Ensoa, UPM:ää ja Metsäliittoa vastaan vaatien korvauksia vahingoista, joiden väitetään syntyneen kilpailulain rikkomisesta. Kesäkuussa 2016 antamassaan tuomiossa Helsingin käräjäoikeus hylkäsi Metsähallituksen Stora Ensolle, Metsäliitolle ja UPM:lle esittämän vahingonkorvausvaatimuksen. Metsähallitus valitti käräjäoikeuden tuomiosta Helsingin hovioikeuteen, joka antoi asiasta tuomion toukokuussa 2018. Tuomiossaan hovioikeus hylkäsi Metsähallituksen valituksen ja piti käräjäoikeuden ratkaisun voimassa. Metsähallituksen Stora Ensoa, UPM:ää ja Metsäliittoa vastaan yhdessä esittämän vaatimuksen kokonaissumma oli noin 125 milj. euroa ja toissijainen vaatimus yksin Stora Ensoa vastaan oli noin 68 milj. euroa. Hovioikeuden tuomio ei ole vielä lainvoimainen, sillä Metsähallitus on hakenut asiassa valituslupaa korkeimmalta oikeudelta. Korkeimmassa oikeudessa Metsähallitus on alentanut vaatimuksiaan siten, että kaikkia vastaajia vastaan esitetyn vaatimuksen kokonaissumma on noin 62 milj. euroa ja toissijainen vaatimus yksin Stora Ensoa vastaan on noin 37 milj. euroa.

Oikeudenkäyntimenettelyt Ruotsissa

Vakuutuskanne

Heinä–elokuussa 2016 kuusi ruotsalaista vakuutusyhtiötä nostivat kanteen Stora Ensoa vastaan ruotsalaisessa ympäristöoikeudessa ja Falunin käräjäoikeudessa Ruotsin Västmanlandissa vuonna 2014 sattuneesta metsäpalosta aiheutuneiden vahinkojen vuoksi. Yhtiöt hakevat kaikkiaan noin 300 milj. Ruotsin kruunun (30 milj. euron) arvoisia korvauksia. Stora Enso kiistää korvausvastuunsa.

Yrityssakko

Tammikuussa 2018 Ruotsin syyttäjäviranomainen nosti kanteen Stora Ensoa ja sen toimittajaa vastaan Ruotsin Västmanlandissa vuonna 2014 sattuneen metsäpalon vuoksi vaatien molemmilta vastaajilta 5 milj. kruunun yrityssakkoa. Stora Enso ja toimittaja kiistävät kanteen.

Osakepääoma ja osakeomistukset

Vuoden 2018 kolmannen neljänneksen aikana kaupparekisteriin merkittiin 13 195 A-osakkeen muunto R-osakkeeksi. 30.9.2018 Stora Enson liikkeeseen laskemia A-osakkeita oli 176 327 047 kappaletta ja R-osakkeita 612 292 940 kappaletta. Yhtiön omistuksessa ei ollut omia osakkeita. Stora Enson liikkeeseen laskettuja osakkeita oli yhteensä 788 619 987. Osakkeiden äänimäärä oli vähintään 237 556 341.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 2018 tehtyjä päätöksiä

Stora Enso Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 28.3.2018 Helsingissä. Kokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen, jonka mukaan vuodelta 2017 maksetaan osinkoa 0,41 euroa osakkeelta.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen, että hallitukseen valittiin seuraavaan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka nykyisistä jäsenistä **Anne Brunila, Jorma Eloranta, Elisabeth Fleuriot, Hock Goh, Christiane Kuehne, Richard Nilsson, Göran Sandberg** sekä **Hans Stråberg**, ja että hallituksen uudeksi jäseneksi valitaan **Antti Mäkinen**. Yhtiökokous valitsi Jorma Elorannan hallituksen puheenjohtajaksi ja Hans Stråbergin hallituksen varapuheenjohtaksi.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen hallituksen jäsenten vuosipalkkioista:

puheenjohtaja	175 000 euroa (2017: 170 000 euroa)
varapuheenjohtaja	103 000 euroa (2017: 100 000 euroa)
jäsenet	72 000 euroa (2017: 70 000 euroa)

Yhtiökokous hyväksyi myös ehdotuksen, että hallituksen jäsenten vuosipalkkio maksetaan yhtiön osakkeina ja rahana siten, että 40 %:lla vuosipalkkiosta hankitaan hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun Stora Enson R-osakkeita markkinoilta julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan, ja loput vuosipalkkiosta maksetaan rahana.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen valiokuntien jäsenten vuosipalkkiot.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen, että tilintarkastajaksi valitaan PricewaterhouseCoopers Oy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. PricewaterhouseCoopers on ilmoittanut, että päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Samuli Perälä. Yhtiökokous päätti myös, että tilintarkastajan palkkio maksetaan talous- ja tarkastuskomitean hyväksymän laskun mukaan.

Stora Enson hallituksen päätökset

Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään kokouksessa hallitus valitsi Richard Nilssonin (puheenjohtaja), Jorma Elorannan, Antti Mäkisen ja Christiane Kuehnen talous- ja tarkastusvaliokunnan jäseniksi.

Jorma Eloranta (puheenjohtaja), Elisabeth Fleuriot ja Hans Stråberg valittiin palkitsemisvaliokunnan jäseniksi.

Anne Brunila (puheenjohtaja), Hock Goh ja Göran Sandberg valittiin vastuullisuus- ja yritysetiikkavaliokunnan jäseniksi.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

15.10.2018 kauppakasteriin merkittiin 55 A-osakkeen muunto R-osakkeeksi.

Kaikki tämän osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu. Tästä syystä osavuositarkastuksen prosenttilukemat ja luvut eivät välttämättä täsmää esitettyjen summien kanssa ja saattavat poiketa myös aiemmin julkaistusta taloudellisista tiedoista.

Tämä tiedote on laadittu suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Jos eri kieliversioiden välillä on eroja, englanninkielinen versio pätee. Tätä katsausta ei ole tilintarkastettu.

Helsingissä 26. lokakuuta 2018

Stora Enso Oyj

Hallitus

Taloudelliset tiedot

Laadintaperiaatteet

Tämä tilintarkastamaton osavuositarkastus on laadittu osavuositarkastuksia koskevan IAS 34 -standardin ja konsernin vuoden 2017 tilinpäätöksen laskentaperiaatteiden mukaisesti lukuun ottamatta uusia ja muutettuja standardeja, joita sovelletaan 1.1.2018 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin.

Kaikki tämän osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu. Tästä syystä osavuositarkastuksen prosenttilukemat ja luvut eivät välttämättä täsmää esitettyjen summien kanssa ja saattavat poiketa myös aiemmin julkaistuihin taloudellisista tiedoista.

Ei-IFRS-tunnusluvut

Konsernin tärkein ei-IFRS-tunnusluku on operatiivinen liiketulos, jonka avulla arvioidaan segmenttien tuloksia ja ohjataan niille resursseja. Operatiivinen liiketulos koostuu segmenttien liiketuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liiketuloksesta, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tavallisimpia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot, ylimääräiset omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset ja sakot. Yksittäinen vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS) on konsernikohtainen tapa esittää liiketoiminnan rahavirta ilman suojausvaikutusta laajasta tuloksesta ja alkaen operatiivisesta EBITDasta liiketuloksen sijaan.

Rahavirtaan investointien jälkeen (ei-IFRS) kuuluvat liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS), pois lukien investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin, biologisiin hyödykkeisiin sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Luettelo ei-IFRS-luvuista esitetään tämän katsauksen lopussa.

Muutos operatiivisen EBITDAn määritelmässä

Stora Enso sisällyttää vuoden 2017 viimeisestä neljänneksestä lähtien osakkuus- ja yhteisyritystensä operatiivisen EBITDAn konsernin operatiiviseen EBITDAan. Stora Enso raportoi aiemmin osuutensa osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivisesta liiketuloksesta vain osana konsernin operatiivista liiketuloa.

Ei-IFRS-tunnusluvun operatiivinen EBITDA määritelmä on seuraava: operatiivinen liiketulos ilman biologisten hyödykkeiden arvon operatiivista alentumista, aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia. Määritelmä kattaa tytäryhtiöiden, yhteisjärjestelyjen sekä osakkuus- ja yhteisyritysten vastaavat erät.

Tämä muutos vaikutti seuraaviin tunnuslukuihin: operatiivinen EBITDA, operatiivinen EBITDA (%) ja nettovelan suhde edellisten 12 kk:n operatiiviseen EBITDAan.

Historialliset luvut oikaistiin vastaamaan uutta raportointirakennetta, ja ne esitettiin Stora Enso Oyj:n 7.11.2017 julkaistussa pörssitiedotteessa.

Muutoksella ei ollut vaikutusta operatiiviseen liiketuloon, konsernin tuloslaskelman välisummiin tai yhtiön IFRS-lukuihin.

Seuraavia uusia ja muutettuja standardeja sovelletaan 1.1.2018 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin

Stora Enso on soveltanut seuraavia uusia ja muutettuja standardeja 1.1.2018 alkaen:

- Konserni on ottanut käyttöön IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* -standardin 1.1.2018 alkaen. Standardi korvaa IAS 39 *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen* -standardin. IFRS 9 -standardiin sisältyviä uudistettuja vaatimuksia sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaamiseen ja arvostamiseen, arvon alentumiseen ja yleiseen suojauslaskentaan.
- Uudessa rahoitusvarojen arvonalentumisia koskevassa mallissa edellytetään epävarmoihin saamiin perustuvien todennäköisten luottotappioiden kirjaamista. IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä konserni on päivittänyt arvonalentumisia koskevan laskentamallinsa IFRS 9 -standardin mukaiseksi. Myyntisaamisten osalta noudatetaan yksinkertaistettua lähestymistapaa, jonka mukaisesti odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan saamisten elinkaaren aikaisten arvioitujen luottotappioiden perusteella. Jaksotettuun hankintamenuun tai muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon arvostettaviin saamiin sovelletaan yleistä lähestymistapaa, jossa odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, mikäli luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Uudesta arvonalentumisten laskentamallista johtuen konserni kirjasi 3 milj. euron negatiivisen oikaisun ennen veroja tilikauden 2018 kertyneiden voittovarojen alkusaldoon.

- Konserni on arvioinut rahoitusvaransa ja -velkansa IFRS 9:n mukaisten uusien luokittelu- ja arvostuskriteerien perusteella. Stora Enso on luokitellut rahoitusvaransa jaksotettuun hankintamenuun, muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon tai tuloslaskelman kautta käypään arvoon arvostettaviin eriin. Rahoitusvelkojen osalta luokittelu perustuu jaksotettuun hankintamenuun arvostettaviin ja tuloslaskelman kautta käypään arvoon arvostettaviin eriin. Standardin soveltamisen aloituspäivänä 1.1.2018 rahoitusvarat ja -velat luokiteltiin seuraavasti:

Rahoitusvälineiden luokittelun muutokset

	Arvostusluokka		Kirjanpitoarvo		
	IAS 39 -luokitus	IFRS 9 -luokitus	Alkuperäinen	Uusi	Erotus
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Noteeratut arvopaperit	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta	21	21	0
Noteeraamattomat arvopaperit	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta ja käypä arvo tuloslaskelman kautta	318	318	0
Pitkäaikaiset lainasaamiset	Lainat ja saamiset (jaksotettu hankintamenu)	Jaksotettu hankintamenu	55	55	0
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	Lainat ja saamiset (jaksotettu hankintamenu)	Jaksotettu hankintamenu ja käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta	965	962	-3
Korolliset saamiset	Lainat ja saamiset (jaksotettu hankintamenu)	Jaksotettu hankintamenu	15	15	0
Johdannaiset (suojauslaskentaan kuuluvat)	Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta	Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta	49	49	0
Johdannaiset (suojauslaskentaan kuulumattomat)	Käypä arvo tuloslaskelman kautta	Käypä arvo tuloslaskelman kautta	16	16	0
Rahavarat	Lainat ja saamiset (jaksotettu hankintamenu)	Jaksotettu hankintamenu	607	607	0
Rahoitusvarat yhteensä			2 046	2 043	-3
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Korollinen pitkäaikainen velka	Jaksotettu hankintamenu	Jaksotettu hankintamenu	2 046	2 046	0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Korollisten pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät	Jaksotettu hankintamenu	Jaksotettu hankintamenu	370	370	0
Korolliset velat	Jaksotettu hankintamenu	Jaksotettu hankintamenu	560	560	0
Johdannaiset (suojauslaskentaan kuuluvat)	Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta	Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta	32	32	0
Johdannaiset (suojauslaskentaan kuulumattomat)	Käypä arvo tuloslaskelman kautta	Käypä arvo tuloslaskelman kautta	4	4	0
Käytössä olevat luottolimiitit	Jaksotettu hankintamenu	Jaksotettu hankintamenu	4	4	0
Ehdollinen kauppahinta	Käypä arvo tuloslaskelman kautta	Käypä arvo tuloslaskelman kautta	20	20	0
Ostovelat ja muut korottomat velat	Jaksotettu hankintamenu	Jaksotettu hankintamenu	1 576	1 576	0
Rahoitusvelat yhteensä			4 612	4 612	0

Konserni on päättänyt luokitella pääomasijoituksensa Pohjolan Voiman osakkeisiin ja eräisiin konsernin hallussa oleviin noteerattuihin osakkeisiin käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin eriin IFRS 9 -standardin mukaisesti. Aiemmin ne on luokiteltu myytävissä oleviin sijoituksiin IAS 39 -standardin mukaisesti. Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon arvostettavien pääomasijoitusten käyvän arvon muutoksista aiheutuvia voittoja ja tappioita ei enää kierrätetä tuloslaskelmaan arvonalentumisen tai sijoitusten myynnin yhteydessä. Vain mahdollinen osinkotulo kirjataan tuloslaskelmaan.

IFRS 9 -standardin mukaisesti valuuttamääräisten myyntien suojauksessa käytettävien valuuttaoptioiden aika-arvon muutokset kirjataan jatkossa muihin laajan tuloksen eriin siinä määrin kuin ne liittyvät suojauksen kohteena oleviin eriin ja kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelman voittoihin tai tappioihin samalla kaudella tai samoilla kausilla kuin odotetut tulevat rahavirrat vaikuttavat tuloslaskelman voittoon tai tappioon. Muutos vähentää tuloslaskelman volatiliteettia IAS 39 -standardin mukaiseen käytäntöön verrattuna. Optioiden aika-arvo käyttöönottopäivänä oli 1 milj. euroa tappiollinen, ja se kirjattiin oikaisuna tilikauden 2018 kertyneiden voittovarojen alkusaldoon.

Vertailukausien lukuja ei ole oikaistu.

- **Konserni on ottanut käyttöön IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista* -standardin ja siihen liittyvät selvennykset 1.1.2018 alkaen.** Standardilla korvattiin IAS 18 *Tuotot* sekä IAS 11 *Pitkäaikaishankkeet* standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. Uusi standardi tarkentaa milloin ja miten myyntituotot kirjataan. Standardi pohjautuu periaatteeseen, jonka mukaan tuotot kirjataan silloin, kun tuotteen tai palvelun määräysvalta siirtyy asiakkaalle. Konserni on tarkastellut suoriteveloitteitaan ja kunkin divisioonan merkittävimpiä asiakassopimuksia sekä arvioinut IFRS 15 -standardin vaikutusta tuottojen kirjaamisen määrään ja ajoitukseen.
Johtopäätöksenä IFRS 15 -standardin käyttöönotolla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tuottojen kirjaamisen määrään ja ajoitukseen sovellettaisiin laskentaperiaatteisiin. Konsernin soveltamat tuloutusperiaatteet ja toimitusehdot säilyvät pääasiassa muuttumattomina, ja ne esitetään Stora Enson vuoden 2017 tilinpäätöksessä.
Konserni on ottanut IFRS 15 -standardin käyttöön soveltaen kertyneen vaikutuksen siirtymävaihtoehtoa 1.1.2018 lähtien, oikaisematta aikaisempia raportointikausia. Uutta ohjeistusta sovelletaan vain sopimuksiin, jotka ovat kesken käyttöönottopäivänä. Tilikauden 2018 kertyneiden voittovarojen alkusaldoa ei ole oikaistu, sillä tuottojen kirjaamisen ajoituksessa ei ole tapahtunut muutoksia. Vähäinen määrä kuljetus- ja rahtipalveluiden myynnistä sekä metsänhoitopalveluiden myynnistä saatavista tuotoista, jotka aiemmin esitettiin liiketoiminnan muissa tuotoissa, on 1.1.2018 lähtien luokiteltu konsernin tuloslaskelman liikevaihtoon. Vuoden 2018 tammi-syyskuussa näiden erien summa oli 44 milj. euroa. Aiempia tilikausia ei ole oikaistu, koska vaikutus ei ole merkittävä.
- **Konserni on ottanut käyttöön 1.1.2018 voimaan tulleet muutokset IFRS 2 *Osakeperusteisten maksujen luokittelu ja arvostus* -standardissa oikaisematta vertailukausia.** Verolakien tai -asetusten perusteella konsernilla saattaa olla velvollisuus pidättää tietty summa työntekijän osakeperusteisiin maksuihin liittyviä verovelvoitteita varten ja siirtää kyseinen, normaalisti käteisvaroina suoritettava, määrä veroviranomaiselle työntekijän puolesta. Tätä varten konserni pidättää myönnettävien oman pääoman ehtoisten instrumenttien kokonaismäärästä, joka työntekijälle olisi muutoin luovutettu osakeperusteisen maksun suorittamisen yhteydessä, työntekijän verovelvoitteiden rahallista arvoa vastaavan määrän oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Muutetun IFRS 2 -standardin mukaan kyseiset transaktiot on luokiteltava kokonaisuudessaan omana pääomana suoritettaviksi osakeperusteisiksi maksuiksi, vaikka verovelvoite suoritetaan käteisvaroina työntekijän puolesta. Muutosten käyttöönoton johdosta konserni kirjasi 9 milj. euron positiivisen oikaisun tilikauden 2018 kertyneiden voittovarojen alkusaldoon.
- Muut IFRS-standardien ja niiden tulkintojen muutokset eivät ole konsernin kannalta relevantteja.

Tulevat standardimuutokset, jotka ovat EU:n hyväksymiä mutta eivät olleet voimassa vielä vuonna 2018

- **IFRS 16 *Vuokrasopimukset*.** Tällä standardilla korvataan nykyinen IAS 17 -standardi ja siihen liittyvät tulkinnat, mikä merkitsee merkittäviä muutoksia etenkin vuokralle ottajille. IFRS 16 -standardissa edellytetään, että vuokralle ottajat kirjaavat käytännössä kaikista vuokrasopimuksista tulevia vuokranmaksuja kuvastavan vuokrasopimusvelan sekä käyttöoikeusomaisuuserän. IFRS 16 -standardin mukaisesti konserni arvioi sopimuksen syntyessä, onko se vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Vuokrasopimus on sopimus tai sopimuksen osa, joka tuottaa oikeuden käyttää sopimuksen kohteena olevaa omaisuuserää tietyinä ajanjaksona vastiketta vastaan.
Stora Enso ottaa IFRS 16 -standardin käyttöön 1.1.2019 soveltaen yksinkertaistettua lähestymistapaa, minkä takia vertailutietoja ei oikaista. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutuskirjataan taseeseen 1.1.2019. Siirtymässä vuokrasopimusvelat arvostetaan jäljellä olevien vuokramaksujen nykyarvoon, diskontattuna konsernin lisäluoton korolla. Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan vuokrasopimusvelkaa vastaavaan määrään, oikaistuna ennakkoon maksettujen tai kertyneiden vuokrien summalla. Konserni kohdistaa sopimuksen perusteella maksetun vastikkeen kuhunkin vuokrasopimuksen komponenttiin ja erottaa muille kuin vuokrasopimuskomponenteille kuulumattomat osuudet, jos ne ovat tunnistettavissa.
Konserni on päättänyt olla kirjaamatta käyttöoikeusomaisuuseriä ja vuokrasopimusvelkoja koskien lyhytaikaisia sopimuksia, joiden sopimuskausi on enintään 12 kuukautta, ja koskien arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä sisältäviä sopimuksia. Konserni soveltaa myös helpotusta vuonna 2019 päättyvien sopimusten kirjaamisen osalta. Konserni tulkitsee arvoltaan vähäisiä kohteita koskevan helpotuksen sisältävät sopimukset, joissa omaisuuserä ei ole Stora Ensolle olennainen. Arvio siitä, onko omaisuuserä olennainen ja kuuluuko se IFRS 16 -standardin kirjaamisvaatimusten piiriin, perustuu käsitteellisen viitekehysten ja IAS 1 -standardin olennaisuuskonseptiin. Konserni kirjaa näihin sopimuksiin liittyvät vuokranmaksuerät kuluksi tasasuuruksina erinä vuokratkauden ajan samaan tapaan kuin palveluosuuksiin ja tiettyihin muuttuviin vuokranmaksueriin liittyvät maksut.
Diskonttaamattomat vuokratvuodot kolmannen neljänneksen lopussa olivat 628 milj. euroa. IFRS 16 -standardin soveltamisen mahdollisia vaikutuksia koskevan alustavan arvion mukaan vuokrasopimusvelat ovat 1.1.2019 tätä pienemmät. Liiketuloksen (IFRS) / operatiivisen liiketuloksen odotetaan kasvavan hieman, koska vuokranmaksujen korko-osuus esitetään rahoituskuluissa. Operatiivisen EBITDAn odotetaan niin ikään kasvavan, koska sekä poistot että korko-osuus esitetään EBITDAn alapuolella. Osakekohtaiseen tulokseen kohdistuvan vaikutuksen ei odoteta olevan olennainen. Liiketoiminnan rahavirta kasvaa ja rahoituksen rahavirta laskee, koska suurin osa vuokramaksuista esitetään rahoituksen rahavirrassa, jolla ei ole vaikutusta kokonaisrahavirtaan.

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	2017
Liikevaihto	2 585	2 509	2 664	7 828	7 534	10 045
Liiketoiminnan muut tuotot	19	36	28	65	94	147
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	58	2	-2	127	6	28
Materiaalit ja palvelut	-1 527	-1 466	-1 530	-4 555	-4 438	-5 945
Toimituskulut ja komissiot	-232	-239	-235	-700	-729	-968
Henkilöstökulut	-308	-310	-358	-991	-989	-1 331
Liiketoiminnan muut kulut	-115	-123	-153	-393	-408	-551
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	25	5	42	70	35	66
Biologisten hyödykkeiden nettomuutos	-20	-20	-17	-51	-52	-72
Poistot ja arvonalentumiset	-122	-124	-121	-365	-385	-515
Liiketulos	363	270	317	1 034	668	904
Nettorahoituserät	-58	-46	-60	-139	-135	-162
Tulos ennen veroja	305	224	257	895	533	742
Tuloverot	-101	-33	-44	-205	-92	-128
Katsauskauden tulos	204	191	213	690	441	614
Jakautuminen:						
Emoyhtiön omistajat	214	191	221	709	451	625
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-10	0	-8	-19	-10	-11
Katsauskauden tulos	204	191	213	690	441	614
Osakekohtainen tulos						
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,27	0,24	0,28	0,90	0,57	0,79
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	0,27	0,24	0,28	0,90	0,57	0,79

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Q3/18	Q3/17	Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	2017
Katsauskauden tulos	204	191	213	690	441	614
Muut laajan tuloksen erät						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Pääomasijoitukset käyvässä arvossa muissa laajan tuloksen erissä	151	0	12	155	0	0
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-4	4	0	-4	4	61
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	1	-1	0	0	-1	-10
	148	3	12	151	3	51
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi						
Osakkuus- ja yhteisyritysten muiden laajan tuloksen erien osuus, joka voidaan siirtää tulosvaikutteiseksi	1	0	1	3	3	5
Oman pääoman nettoinvestointien muuntoerot	17	-59	24	-69	-228	-288
Määräysvallattomien omistajien osuuden muuntoerot	-1	-2	0	-1	-4	-3
Nettosijoitusten suojaukset	-3	11	-16	-11	36	40
Rahavirran suojaukset	18	3	-28	-45	27	32
Suojausten kustannus – optioiden aika-arvo	1	0	-2	-1	0	0
Määräysvallattomien omistajien osuus rahavirran suojauksista	-1	0	0	-1	0	0
Myytavissä olevat sijoitukset	0	37	0	0	1	39
Tuloverot eristä, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi	-5	0	10	11	-7	-10
	27	-10	-11	-114	-172	-185
Laaja tulos yhteensä	379	184	214	727	272	480
Jakautuminen:						
Emoyhtiön omistajat	391	186	222	748	286	494
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-12	-2	-8	-21	-14	-14
Laaja tulos yhteensä	379	184	214	727	272	480

Lyhennetty konsernin tase

Milj. euroa		30.9.2018	31.12.2017	30.9.2017
Varat				
Liikearvo	O	238	237	237
Muut aineettomat hyödykkeet	O	246	229	173
Aineelliset hyödykkeet	O	5 113	5 310	5 282
		5 596	5 776	5 692
Biologiset hyödykkeet	O	444	448	458
Päästöoikeudet	O	30	12	15
Osakkuus- ja yhteisyritykset	O	1 596	1 600	1 594
Noteeratut arvopaperit	I	17	21	25
Noteeraamattomat arvopaperit	O	474	318	276
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I	55	55	54
Laskennalliset verosaamiset	T	81	154	154
Muut pitkäaikaiset varat	O	46	50	48
Pitkäaikaiset varat		8 339	8 434	8 316
Vaihto-omaisuus	O	1 503	1 321	1 331
Verosaamiset	T	10	9	10
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	O	1 453	1 319	1 325
Korolliset saamiset	I	54	80	70
Rahavarat	I	1 005	607	418
Lyhytaikaiset varat		4 025	3 336	3 154
Varat yhteensä		12 364	11 770	11 470
Oma pääoma ja velat				
Emoyhtiön omistajat		6 436	6 008	5 799
Määräysvallattomien omistajien osuus		23	47	48
Oma pääoma yhteensä		6 459	6 055	5 847
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät varaukset	O	386	377	444
Muut varaukset	O	102	111	110
Laskennalliset verovelat	T	143	166	175
Korollinen pitkäaikainen velka	I	2 243	2 046	2 092
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	O	34	52	48
Pitkäaikaiset velat		2 907	2 752	2 869
Pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät	I	425	370	389
Korolliset velat	I	613	596	557
Käytössä olevat luottolimiitit	I	21	4	5
Muut varaukset	O	16	23	28
Muut korottomat velat	O	1 828	1 888	1 722
Verovelat	T	93	82	53
Lyhytaikaiset velat		2 997	2 963	2 754
Velat yhteensä		5 904	5 715	5 623
Oma pääoma ja velat yhteensä		12 364	11 770	11 470

O-kirjaimella merkityt erät sisältyvät sidottuun pääomaan.
I-kirjaimella merkityt erät sisältyvät korollisiin nettovelkoihin.
T-kirjaimella merkityt erät sisältyvät nettoverovelkaan.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17
Liiketoiminnan rahavirta		
Liiketulos	1 034	668
Tulos muista laajan tuloslaskelman eristä	0	-3
Ei-kassavaikutteisten erien oikaisut	387	422
Nettokäyttöpääoman muutos	-379	-117
Liiketoiminnan rahavirta	1 042	970
Maksetut nettorahoituserät	-99	-166
Maksetut tuloverot, netto	-124	-74
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	819	730
Investointien rahavirta		
Osakkuus- ja yhteisyritysosuuksien hankinnat	-10	-9
Myytävissä olevien sijoitusten hankinnat	0	-8
Tuotot tytäryritysten osakkeiden ja liiketoiminnan myynnistä vähennettynä myydyillä rahavaroilla	40	4
Tuotot osakkuus- ja yhteisyritysten osakkeiden myynnistä	0	6
Noteeraamattomien arvopaperien myynnistä saadut tuotot	1	0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä saadut tuotot ja ennakot	7	43
Kiinteän omaisuuden myynnistä maksetut tuloverot	0	-15
Investoinnit	-370	-401
Pitkäaikaisten saamisten nettomuutos	3	-45
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-330	-425
Rahoituksen rahavirta		
Uusien pitkäaikaisten lainojen nostot	568	424
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-331	-1 007
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-17	54
Maksetut osingot	-323	-292
Määräysvallattomien omistajien oman pääoman ehtoiset sijoitukset vähennettynä osingoilla	-2	0
Omien osakkeiden ostot ¹	-5	-3
Rahoituksen nettorahavirta	-111	-824
Rahavarojen nettomuutos	378	-519
Muuntoerot	2	-17
Nettorahavarat katsauskauden alussa	603	949
Nettorahavarat katsauskauden lopussa	983	413
Rahavarat katsauskauden lopussa	1 005	418
Käytössä olevat luottolimitit katsauskauden lopussa	-21	-5
Nettorahavarat katsauskauden lopussa	983	413
Myynnit		
Rahavarat	1	0
Muut aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	37	0
Käyttöpääoma	-1	0
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-1	0
Myytujen yritysten nettovarat	37	0
Myyntivoitto, ilman kertyneiden muuntoerojen vapautusta ja transaktiokuluja	4	0
Myyntihinta yhteensä	41	0
Kauppahinnan käteisosa	41	0
Myyntihinta yhteensä	41	0
Edellisen vuoden myynneistä saadut rahavarat	0	4

¹ Konsernin osakepalkkio-ohjelmaa varten ostetut omat osakkeet. Konsernilla ei ollut omia osakkeita syyskuun 2018 lopussa.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Käyvän arvon rahasto													
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto ja vara- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Vaiheittaisen hankinnan uudelleen arvostuksen ylijäämä	Pääoma- sijoitukset laajassa tuloksessa	Myytavissä olevat sijoitukset	Rahavirran suojaukset	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteis- yrityksissä	Kertyneet muuntoerot ja netto- investointien suojaukset	Kertyneet voitto- varat	Jakautu- minen emoyhtiön omistajille	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2016	1 342	77	633	-	4	-	162	-11	-19	-32	3 650	5 806	62	5 868
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	451	451	-10	441
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	-	1	27	3	-192	4	-157	-4	-161
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-	4	-4	-	-7	-1	-8	-	-8
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	-	5	23	3	-199	454	286	-14	272
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-292	-292	-	-292
Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden osto	-	-	-	-3	-	-	-	-	-	-	-	-3	-	-3
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-1	2	-	2
Oma pääoma 30.9.2017	1 342	77	633	-	4	-	167	12	-16	-231	3 811	5 799	48	5 847
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	174	174	-1	173
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	-	38	5	2	-56	57	46	1	47
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-	-	-2	-	-1	-9	-12	-	-12
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	-	38	3	2	-57	222	208	0	208
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1
Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden osto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Oma pääoma 31.12.2017	1 342	77	633	-	4	-	205	15	-14	-288	4 034	6 008	47	6 055
IFRS 2:n ja IFRS 9:n käyttöönotto ¹							205	-205			8	8		8
Oma pääoma 1.1.2018	1 342	77	633	-	4		205	15	-14	-288	4 042	6 016	47	6 063
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	709	709	-19	690
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	-	155	-47	3	-80	-4	28	-2	26
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-	1	9	-	2	-1	11	-	11
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	-	156	-37	3	-78	704	748	-21	727
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-323	-323	-3	-326
Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden osto	-	-	-	-5	-	-	-	-	-	-	-	-5	-	-5
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-5	0	-	0
Oma pääoma 30.9.2018	1 342	77	633	-	4		361	-22	-11	-366	4 418	6 436	23	6 459

¹ Katso kohdassa *Laadintaperiaatteet* uudet ja muutetut standardit joita sovelletaan 1.1.2018 alkaen.

Liikearvo, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ja biologiset hyödykkeet

Milj. euroa	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	2017
Avaava tase 1.1.	6 224	6 518	6 518
Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	276	309	560
Lisäykset biologisiin hyödykkeisiin	61	64	80
Biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset	-46	-46	-66
Vähennykset	-10	-11	-12
Tytäryritysten myynti	-30	0	-3
Poistot ja arvonalentumiset	-365	-385	-515
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-5	-6	-6
Muuntoero ja muut	-65	-293	-332
Tasearvo yhteensä	6 040	6 150	6 224

Korolliset lainat

Milj. euroa	30.9.2018	30.9.2017	31.12.2017
Joukkovelkakirjalainat	1 499	1 364	1 352
Lainat rahoituslaitoksilta	1 162	1 054	1 029
Rahoitusleasingvastuut	1	53	29
Muut pitkäaikaiset lainat	6	10	6
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	2 668	2 481	2 416
Lyhytaikaiset lainat	498	479	525
Korkovelat	38	36	35
Johdannaisvelat	77	42	36
Käytössä olevat luottolimitit	21	5	4
Korolliset velat yhteensä	3 302	3 043	3 016

Milj. euroa	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	2017
Avaava tase 1.1.	3 016	3 774	3 774
Pitkäaikaisten lainojen nostot	568	424	425
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-331	-1 007	-1 034
Lyhytaikaisten lainojen ja korkovelan muutos	-24	9	54
Johdannaisvelkojen muutos	41	-15	-21
Muuntoero ja muut	32	-142	-182
Korolliset velat yhteensä	3 302	3 043	3 016

Vastuositoumukset ja ehdolliset velat

Milj. euroa	30.9.2018	31.12.2017	30.9.2017
Omasta puolesta annetut vakuudet			
Kiinnitykset	2	2	6
Vuokrasopimukset seuraavien 12 kk:n aikana	91	81	81
Vuokrasopimukset seuraavien 12 kk:n jälkeen	537	644	654
Eläkevastuut	0	0	1
Muut vastuut	7	6	6
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut vakuudet			
Takaukset	4	4	4
Muiden puolesta annetut vakuudet			
Takaukset	24	26	31
Muut sitoumukset	14	0	0
Yhteensä	679	763	783
Kiinnitykset	2	2	6
Takaukset	28	30	35
Vuokrasopimukset	628	725	735
Eläkevastuut	0	0	1
Muut vastuut	21	6	6
Yhteensä	679	763	783

Pääomasitoumukset

Milj. euroa	30.9.2018	31.12.2017	30.9.2017
Yhteensä	118	152	128

Konsernin suorat investointisopimukset sisältävät konsernin osuuden yhteisten toimintojen suorista investointisopimuksista.

Liikevaihto segmentteittäin

Milj. euroa	Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Consumer Board	648	691	646	2 516	636	639	630	611
Packaging Solutions	330	329	333	1 255	334	318	313	290
Biomaterials	413	413	394	1 483	364	379	371	369
Wood Products	400	430	393	1 669	398	415	440	416
Paper	779	754	772	2 920	726	727	719	748
Muut	831	844	838	2 490	618	593	628	651
Segmenttien välinen liikevaihto	-815	-797	-797	-2 288	-565	-562	-573	-588
Yhteensä	2 585	2 664	2 579	10 045	2 511	2 509	2 528	2 497

Liikevaihdon erittely

Milj. euroa	Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Tuotteiden myynti	2 550	2 626	2 547	9 957	2 489	2 486	2 507	2 475
Palvelujen myynti ¹	35	38	32	88	22	23	21	22
Yhteensä	2 585	2 664	2 579	10 045	2 511	2 509	2 528	2 497

Liikevaihto sisältää pääasiassa tuotteiden myynnin. Se kirjataan tyypillisesti hetkellä, jolloin Stora Enso siirtää tuotteet asiakkaan hallintaan.

¹ 1.1.2018 lähtien kuljetus- ja toimituskulut ja metsäpalvelut, jotka aiemmin esitettiin kohdassa liiketoiminnan muut tuotot, esitetään kohdassa liikevaihto. Vuoden 2018 tammi-syyskuussa näiden erien osuus oli 44 milj. euroa. Aiempia tilikausia ei ole oikaistu, koska vaikutus ei ole merkittävä.

Tuote- ja palvelumyynti segmenteittäin

Milj. euroa		Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Consumer Board	Tuotemyynti	645	688	643	2 505	633	636	628	608
	Palvelumyynti	3	3	3	11	3	3	2	3
Packaging Solutions	Tuotemyynti	329	328	332	1 251	333	317	312	289
	Palvelumyynti	1	1	1	4	1	1	1	1
Biomaterials	Tuotemyynti	407	407	387	1 453	357	371	364	361
	Palvelumyynti	6	6	7	30	7	8	7	8
Wood Products	Tuotemyynti	399	429	392	1 667	398	415	439	415
	Palvelumyynti	0	1	1	2	0	0	1	1
Paper	Tuotemyynti	773	748	767	2 910	724	726	716	744
	Palvelumyynti	5	7	5	10	2	1	3	4
Muut	Tuotemyynti	579	587	599	2 240	551	528	566	595
	Palvelumyynti	252	257	239	250	67	65	62	56
Segmenttien välinen liikevaihto	Tuotemyynti	-582	-562	-573	-2 069	-507	-507	-518	-537
	Palvelumyynti	-232	-236	-224	-219	-58	-55	-55	-51
Yhteensä		2 585	2 664	2 579	10 045	2 511	2 509	2 528	2 497

Operatiivinen liike-tulos segmenteittäin

Milj. euroa	Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Consumer Board	50	65	91	285	69	86	69	61
Packaging Solutions	68	57	61	170	58	48	40	24
Biomaterials	125	109	102	264	61	88	62	53
Wood Products	48	47	29	111	25	29	35	22
Paper	65	54	69	128	46	29	11	42
Muut	2	-5	17	46	21	10	2	13
Operatiivinen liike-tulos	358	327	369	1 004	280	290	219	215
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät ¹	5	17	-14	-16	-15	0	-6	5
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	0	-28	0	-84	-29	-20	-8	-27
Liike-tulos (IFRS)	363	317	355	904	236	270	205	193
Nettorahoituserät	-58	-60	-22	-162	-27	-46	-60	-29
Tulos ennen veroja	305	257	333	742	209	224	145	164
Tuloverot	-101	-44	-60	-128	-36	-33	-2	-57
Katsauskauden tulos	204	213	273	614	173	191	143	107

¹ Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä konsernin osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettoraioituseristä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät

Milj. euroa	Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä biologisten hyödykkeiden arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	0	0	0	-8	-5	0	0	-3
Uudelleenjärjestelykustannukset ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisia	0	0	0	-14	0	0	0	-14
Yritysmyyntit	0	-28	0	-28	-8	-20	0	0
Muut	0	0	0	-34	-16	0	-8	-10
Operatiivisen liike-tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	0	-28	0	-84	-29	-20	-8	-27
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	5	17	-14	-16	-15	0	-6	5
Yhteensä	5	-11	-14	-100	-44	-20	-14	-22

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät segmenteittäin

Milj. euroa	Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Consumer Board	0	0	0	-30	1	-20	-8	-3
Packaging Solutions	0	0	0	-3	0	0	0	-3
Biomaterials	0	0	0	-3	0	0	0	-3
Wood Products	0	0	0	-9	-9	0	0	0
Paper	0	0	0	-22	-4	0	0	-18
Muut	0	-28	0	-17	-17	0	0	0
Operatiivisen liike-tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	0	-28	0	-84	-29	-20	-8	-27
Verojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-27	0	0	11	4	0	1	6
Katsauskauden tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-27	-28	0	-73	-25	-20	-7	-21
Jakautuminen:								
Emoyhtiön omistajat	-27	-28	0	-73	-25	-20	-7	-21
Määräysvallattomien omistajien osuudet	0	0	0	0	0	0	0	0
Katsauskauden tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-27	-28	0	-73	-25	-20	-7	-21

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät¹ segmentteittäin

Milj. euroa	Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Consumer Board	0	0	-1	-2	0	0	-1	-1
Packaging Solutions	0	0	-1	-1	0	0	0	-1
Biomaterials	-2	-3	-1	-7	0	-4	-2	-1
Wood Products	0	0	-1	0	1	0	0	-1
Paper	-1	4	1	0	0	0	0	0
Muut	7	17	-11	-6	-16	4	-3	9
Liiketuloksen käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	5	17	-14	-16	-15	0	-6	5

¹ Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Liiketulos segmenteittäin

Milj. euroa	Q3/18	Q2/18	Q1/18	2017	Q4/17	Q3/17	Q2/17	Q1/17
Consumer Board	50	65	90	253	70	66	60	57
Packaging Solutions	68	56	60	166	58	48	40	20
Biomaterials	123	106	101	254	61	84	60	49
Wood Products	48	47	28	102	17	29	35	21
Paper	65	58	70	106	42	29	11	24
Muut	9	-16	6	23	-12	14	-1	22
Liiketulos (IFRS)	363	317	355	904	236	270	205	193
Nettorahoituserät	-58	-60	-22	-162	-27	-46	-60	-29
Tulos ennen veroja	305	257	333	742	209	224	145	164
Tuloverot	-101	-44	-60	-128	-36	-33	-2	-57
Katsauskauden tulos	204	213	273	614	173	191	143	107

Euron vaihtokurssit

1 euro on yhtä kuin	Päätöskurssi		Keskikurssi	
	30.9.2018	31.12.2017	30.9.2018	31.12.2017
SEK	10,3090	9,8438	10,2365	9,6369
USD	1,1576	1,1993	1,1949	1,1293
GBP	0,8873	0,8872	0,8839	0,8761

Transaktioriski ja päävaluuttojen suojaukset 30.9.2018

Milj. euroa	USD	SEK	GBP
Arvioitu vuosittainen liiketoiminnan nettorahavirta	1 700	-980	370
Transaktioriskin suojaukset 30.9.2018	-840	620	-180
Suojausprosentti 30.9.2018 seuraaville 12 kuukaudelle	49 %	63 %	49 %

Seuraaville 13–21 kuukaudelle 19 % arvioiduista nettorahavirroista Ruotsin kruunuissa on suojattu.

Valuuttakurssimuutosten vaikutus operatiiviseen liikutukseen

Operatiivinen liiketulos: Valuuttakurssivaikutus, 10 % vahvistuminen	Milj. euroa
USD	170
SEK	-98
GBP	37

Herkkyys perustuu seuraavien 12 kuukauden liiketoiminnan nettorahavirtaan. Laskelmassa ei ole huomioitu valuuttasuojauksia ja siinä oletetaan, että ainoastaan yksittäisissä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot

Stora Enso määrittää ja esittää rahoitusinstrumenttien käyvän arvon arvostustekniikoittain seuraavan hierarkian mukaisesti:

- Taso 1: identtisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla
- Taso 2: muut tekniikat, joissa kaikki kirjattuun käypään arvoon merkittävästi vaikuttavat tekijät ovat todettavissa suoraan tai epäsuorasti
- Taso 3: tekniikat, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, mutta tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin

Arvostustekniikat on kuvattu tarkemmin konsernin tilinpäätöksessä.

Rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 30.9.2018

Milj. euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattavat	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo
Rahoitusvarat						
Noteeratut arvopaperit	-	17	-	-	17	17
Noteeraamattomat arvopaperit	-	466	8	-	474	474
Pitkäaikaiset lainasaamiset	55	-	-	-	55	55
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	1 075	40	-	-	1 115	1 115
Korolliset saamiset	6	-	5	43	54	54
Rahavarat	1 005	-	-	-	1 005	1 005
Yhteensä	2 141	524	13	43	2 720	2 720

Milj. euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo	
Rahoitusvelat						
Korollinen pitkäaikainen velka		2 243	-	-	2 243	2 518
Korollisten velkojen lyhennyserät		425	-	-	425	425
Korolliset velat		534	5	73	613	613
Ostovelat ja muut korottomat velat		1 506	21	-	1 527	1 527
Käytössä olevat luottolimiitit		21	-	-	21	21
Yhteensä		4 730	26	73	4 830	5 105

Seuraavat erät arvostetaan toistuvasti käypään arvoon:

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Noteeratut arvopaperit	17	-	-	17
Noteeraamattomat arvopaperit	-	-	474	474
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	40	-	40
Johdannaisvarat	-	48	-	48
Rahoitusvarat yhteensä	17	88	474	579
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	-	21	21
Johdannaisvelat	-	78	-	78
Rahoitusvelat yhteensä	-	78	21	99

Rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 31.12.2017

Milj. euroa	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta	Suojaavat johdannaiset	Myytävissä olevat sijoitukset	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvarat						
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	-	339	339	339
Pitkäaikaiset lainasaamiset	55	-	-	-	55	55
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	965	-	-	-	965	965
Korolliset saamiset	15	16	49	-	80	80
Rahavarat	607	-	-	-	607	607
Kirjanpitoarvo	1 642	16	49	339	2 046	2 046

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta	Suojaavat johdannaiset	Rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenoon	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvelat					
Korollinen pitkäaikainen velka	-	-	2 046	2 046	2 357
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	-	370	370	370
Korolliset velat	4	32	560	596	596
Ostovelat ja muut korottomat velat	20	-	1 576	1 596	1 596
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	4	4	4
Kirjanpitoarvo	24	32	4 556	4 612	4 923

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvaroihin kuuluvat johdannaiset	-	65	-	65
Myyntisaamiset ja korottomat saamiset	-	-	-	-
Myytävissä olevat sijoitukset	21	-	318	339
Johdannaisvelat	-	36	-	36
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	-	20	20

Tason 3 käypään arvoon kirjattujen rahoitusvarojen ja -velkojen täsmäytys: 30.9.2018

Milj. euroa	Q1-Q3/18	2017	Q1-Q3/17
Rahoitusvarat			
Avaava tase 1.1.	318	253	253
Tuloslaskelmaan kirjatut voitot/tappiot	-2	-2	-2
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatut voitot/tappiot	158	60	18
Lisäykset	0	7	7
Myyntit	-1	0	0
Tasearvo	474	318	276

Milj. euroa	Q1-Q3/18	2017	Q1-Q3/17
Rahoitusvelat			
Avaava tase 1.1.	20	23	23
Tuloslaskelmaan kirjatut voitot/tappiot	1	-3	-3
Tasearvo	21	20	20

Tason 3 rahoitusvarat

Tason 3 rahoitusvarat koostuvat pääasiassa PVO-osakkeista, joiden arvostusmenetelmä on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksessä. Arvostus on herkin sähkön hinnan ja diskonttauskoron muutoksille. Arvostusmallissa käytetty 3,84 %:n diskonttaus korko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa +/- 5 %:n muutos sähkön hinnassa merkitsisi +69 milj. euron tai -69 milj. euron muutosta arvostuksessa, +/- 1 %-yksikön muutos diskonttauskorossa merkitsisi -80 milj. euron tai +143 milj. euron muutosta arvostuksessa.

Stora Enson osakkeet

Vaihtomäärä

	Helsinki		Tukholma	
	A-osake	R-osake	A-osake	R-osake
Heinäkuu	333 710	53 575 041	290 856	10 452 651
Elokuu	150 987	44 571 232	191 768	7 457 174
Syyskuu	85 995	39 416 207	131 236	5 350 238
Yhteensä	570 692	137 562 480	613 860	23 260 063

Päätöskurssi

	Helsinki, EUR		Tukholma, SEK	
	A-osake	R-osake	A-osake	R-osake
Heinäkuu	15,30	14,14	155,50	145,70
Elokuu	16,55	16,04	175,50	170,50
Syyskuu	16,75	16,48	173,00	170,00

Osakkeiden lukumäärä keskimäärin

Milj.	Q3/18	Q3/17	Q2/18	Q1-Q3/18	Q1-Q3/17	2017
Kausittainen	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Kumulatiivinen	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Kumulatiivinen, laimennettu	789,7	789,9	789,8	789,9	789,9	790,0

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto, operatiivinen ROCE (%)	100 x	<u>Vuotuinen operatiivinen liiketulos</u> Sijoitettu pääoma ^{1 2}
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto, operatiivinen ROOC (%)	100 x	<u>Vuotuinen operatiivinen liiketulos</u> Sidottu pääoma ²
Oman pääoman tuotto, ROE (%)	100 x	<u>Katsauskauden tulos</u> Oma pääoma yhteensä ²
Korolliset nettovelat		Korolliset velat – korolliset saamiset
Nettovelkaantumisaste		<u>Korolliset nettovelat</u> Oma pääoma ³
Tulos/osake (EPS)		<u>Katsauskauden tulos</u> ³ Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä
Operatiivinen liiketulos		Liiketulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuus osakkuus- ja yhteisyritystensä liiketuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
Operatiivinen EBITDA		Liiketulos ilman biologisten hyödykkeiden arvonalentumisia, aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumista, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia. Määritelmä sisältää vastaavat osuudet osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.
Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan		<u>Korolliset nettovelat</u> Edellisten 12 kuukauden operatiivinen EBITDA
Kiinteät kulut		Kunnossapito, henkilöstö, muut hallinnolliset kulut, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia
Edelliset 12 kuukautta		Raportointipäivää edeltävät 12 kuukautta
Työtaturmat (TRI), taajuus		Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti

¹ Sijoitettu pääoma = sidottu pääoma – nettoverovelka

² Katsauskauden keskiarvo

³ Jakautuminen emoyhtiön omistajille

Luettelo IFRS:n piiriin kuulumattomista tunnusluvuista

Operatiivinen EBITDA	Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä
Operatiivinen EBITDA, %	Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)
Operatiivinen liiketulos	Tulos/osake, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä
Operatiivinen liiketulosprosentti	Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan
Tulos ennen veroja ja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Kiinteät kustannukset/liikevaihto
Investoinnit	Operatiivinen ROOC
Investoinnit ilman lisäyksiä biologisiin hyödykkeisiin	Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat
Sijoitettu pääoma	Rahavirta investointien jälkeen

Yhteystiedot

Stora Enso Oyj
 PL 309
 00101 Helsinki
 Käyntiosoite: Kanavaranta 1
 Puh. 02046 131

Stora Enso AB
 PL 70395
 SE-107 24 Stockholm, Sweden
 Käyntiosoite: World Trade Center
 Klarabergsviadukten 70
 Puh. +46 1046 46 000

storaenso.com
storaenso.com/investors

Lisätietoja:

Seppo Parvi, talousjohtaja, puh. 02046 21205
 Ulla Paajanen, sijoittajasuhdejohtaja, puh. 040 763 8767
 Satu Härkönen, viestintäjohtaja, Suomen mediasuhteet, puh. 040 832 7458

Stora Enson viimeisen neljänneksen ja koko vuoden 2018 tulos julkaistaan

1.2.2019

Stora Enso on pakkaus-, biomateriaali-, puutuote- ja paperiteollisuuden uusiutuvien tuotteiden maailmanlaajuinen toimittaja osana biotaloutta. Uskomme, että kaikki, mikä tänään valmistetaan uusiutumattomista materiaaleista, voidaan huomenna valmistaa puusta. Konsernin palveluksessa on noin 26 000 henkilöä yli 30 maassa. Vuonna 2017 liikevaihtomme oli 10 miljardia euroa. Stora Enson osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (STEAV, STERV) ja Nasdaq Stockholm AB:ssa (STE A, STE R). Lisäksi Stora Enson ADR-todistuksilla (SEOAY) käydään kauppaa Yhdysvalloissa.

storaenso.com/investors

Stora Ensoon ja sen liiketoimintoihin kohdistuu riskejä ja epävarmuustekijöitä. Tietyt tässä esitetyt lausumat, jotka eivät ole historiallisia tosiasioita, kuten markkinoiden oletettuun kasvuun ja kehitykseen liittyvät lausumat ja muut kasvu- ja tuottavuusolettamat sekä lausumat, jotka alkavat ilmaisuilla "uskoo", "olettaa", "odottaa", "ennustaa" tai muilla vastaavilla ilmaisuilla, ovat tulevaisuudennäkymiin liittyviä kannanottoja. Koska nämä lausumat perustuvat nykyisiin suunnitelmiin, arvioihin ja ennusteisiin, ne sisältävät riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka saattavat johtaa siihen, että tulokset poikkeavat merkittävästi niitä koskevista arvioista. Tällaisia tulevaisuutta koskevilla lausumissa esitetyt tekijöitä, jotka saattavat merkittävästi muuttaa tuloksia, voivat muun muassa olla: (1) toiminnalliset tekijät, kuten jatkuva menestys tuotannollisessa toiminnassa ja siinä saavutettava tehokkuus, jatkuvat saavutukset tuotekehityksessä, konsernin tavoittelemien asiakkaiden kyky hyväksyä uusia tuotteita ja palveluita, voimassaolevien ja uusien yhteistyösopimusten mukanaan tuoma menestys, muutokset liiketoiminnan strategioissa, kehityssuunnitelmissa tai tavoitteissa, muutokset konsernin patenttien tai muiden tekijänoikeuksien antamassa suojassa sekä pääoman saatavuus hyväksyttävillä ehdoilla; (2) teollisuuden yleiset olosuhteet, kuten tuotteiden kysynnän voimakkuus, kilpailun kovuus, konsernin tuotteiden markkinahinnat maailmalla nyt ja tulevaisuudessa sekä niihin liittyvät hintapaineet, raaka-aineiden hintavaihtelut, konsernin asiakkaiden ja kilpailijoiden taloudellinen tilanne sekä mahdollisten uusien kilpailevien tuotteiden ja teknologioiden kehittäminen kilpailijoiden toimesta; ja (3) yleinen taloudellinen tilanne, kuten talouskasvu konsernin tärkeimmillä markkina-alueilla sekä valuuttakurssi- ja korkotasovaihtelut. Kaikki lausumat perustuvat johdon parhaaseen arvioon saatavilla olevan tiedon valossa. Stora Enso ei sitoudu päivittämään tai muuttamaan lausumia, paitsi siltä osin kuin siihen on lainmukainen velvollisuus.